

VSEBINA:

- ☛ Naš obraz je Atilio Radojkovič
- ☛ Pomagajmo bolnemu fantu:
humanitarna akcija Rdečega
križa
- ☛ Sodna poravnava za belokri-
ški oddajnik
- ☛ Za vladavino razuma: 10 let
gimnazije Piran
- ☛ Šolstvo v Piranu skozi stoletja

Tudi jesenska ljubezen je lepa... (Foto: L.S.Z.)

Ko se morje peni... (Foto: A. Susman)

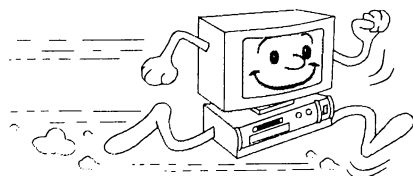
News Cafe

Bernardin, Obala 4f
odprt za Vas vse dni v letu
od 8. do 1. ure
tel. 05/ 674 10 04

Nudimo Vam zajtrke preko
celega dne, toaste, odprte
velikane, burgerje, testenine,
solate, hrustljave perutničke,
mehiški program, lasagne,
kalamare, sladoledne speci-
alitete,... pa kaj bi naštevali
- pridite in se prepričajte!
Vabljeni!

Teni Computers

Teni d.o.o. Portorož
Liminjanska 96
tel: 05/6778-300
fax: 05/6773-225

Servis in prodaja računalniške opreme

e-mail: info@teni.si http://www.teni.si

Atilio Radojkovič, predstojnik občinskega urada, slikar, kipar

»Umetnost je zame sprostitelj, duhovna hrana...«

Za Sečana Atilia Radojkoviča, profesorja industrijske pedagogike, je še kako prikladno ime te rubrike (Naš obraz). Brez vsakega dvoma gre za enega od najbolj znanih občanov. Že desetletja je na takšnih delovnih mestih, da se mu človek skoraj ne more izogniti. Od leta 1969, ko je s Hrvaške (rojen je leta 1947 v Taru pri Poreču) prišel v Piran, se je najprej zaposlil kot ladijski traser v piranski ladjedelnici, potem pa v istem podjetju postal vodja kadrovske službe. Od leta 1976 je opravljal najodgovornejše funkcije na lokalnih oddelkih in sekretariatih za obrambo. Pomemben pa je tudi njegov delež v piranski občinski upravi, kjer je bil v 80. letih najprej vodja kadrovske službe, v drugi polovici 90. let načelnik urada župana, od leta 2001 pa je predstojnik urada za splošne zadeve.

Toda življenje je polno protislovij in presenečenj. Še pred poldrugim desetletjem bi težko verjeli, da se v srcu človeka, ki ima toliko opravka z vojsko in 'papirji', pretaka najsubtilnejši umetniški nemir.

»Z likovno umetnostjo sem se ukvarjal do svojega petnajstega leta, slikal sem in napravil tudi kak kipec. Dolga desetletja potem nisem ustvaril ničesar več. Leta 1991 pa je dobresedno privrelo iz mene.

Na veliko sem začel slikati. Sklenil sem, da bom stanovanje na Seči opremil s svojimi olji na platnu. Pozneje sem za gradivo začel uporabljati še solinsko blato. Doslej sem ustvaril 50 slik, glavni motiv pa so soline«, pripoveduje Atilio, ki ima za seboj več samostojnih in skupinskih razstav (Piran, Portorož, Ljubljana), njegova dela pa so bila na raznih ex-tempore tudi nagajena.

Nazadnje se je ponovno navdušil nad kiparstvom. K temu so ga še dodatno podžgala srečanja in pogovori z znanim slovenskim oblikovalcem Oskarjem Kogojem. Mednarodno uveljavljeni umetnik je Atiliove stvaritve pohvalil, kar je Atiliu kajpak dobro delo. V slabih treh letih je ustvaril deset plastik. Za svoji deli *Jadrnica* in *Jadrnica 2* je prejel celo certifikate kakovosti, ki jih v okviru natečaja »Zlata paleta« podeljuje Zveza kulturnih društev Slovenije.

»Pri svojem ustvarjanju uporabljam zlasti makedonski oniks, a tudi druge materiale. Gre za poldrag kamen, trd in klen, ki pa ponuja veliko ustvarjalnega raziskovanja. Ko dobim kamen, ga najprej miselno obdelujem tudi po več mesecev, potem se rodi ideja. Večkrat se moram prilagajati strukturi kamna, a to največkrat pomeni le nov ustvarjalni izziv. Moji priljubljeni motivi so jadra,

ptice, akti. Plastike imam razstavljene okrog svoje hiše, kjer na dleta, 'fleksarice', vrtnalke stroje in vodni papir čaka še okrog 30 čudovitih kamnitih kosov.«

Atilia je kiparstvo povsem prevzelo in z njim so povezani vsi njegovi trenutni umetniški načrti. Že za prihodnje leto napoveduje svojo prvo samostojno razstavo plastik. Stvaritve naj bi predstavil doma in v tujini (v Piranu, v italijanski občini Castel Gofredo, ki je pobratena s piransko, v rojstnem Taru...). S tem ko je postal boter ene od piranskih kapelec, pa se je vključil tudi v projekt restavriranja številnih kapelic v mestu, ki ga vzpodbuja društvo prijateljev sv. Jurija iz Pirana.

Andrej Žnidarčič

Radojkovič je bil leta 1993 pobudnik ustanovitve likovnega kluba Solinar Piran, ki letos praznuje desetletnico uspešnega delovanja. Prav zdaj je v Studiu Galeriji Gasspar v Savudrijski ulici v Piranu odprta razstava, na kateri je svoje eksponate na ogled postavilo 17 društvenih članov. Klub ima uradne prostore v piranskem Epicentru, prizadevajo pa si, da bi nove prostore dobili v eni od solinarskih hišic v sečoveljskih solinah.

VOZOVNICE IN KRIŽARJENJA

Vse na enem mestu !

Pri nas lahko rezervirate najugodnejše letalske, trajektne in železniške vozovnice.

Kot ekskluzivni zastopnik vam ponujamo zelo popularna križarjenja in hotele po vsem svetu.

Pokličite: (05) 67 10 777

CRUISE & FERRY CENTER g.i.z. - LIMINJANSKA 94B, LUCIJA (nasproti TUŠ-a)

Enostaven dovoz in lasten parkirni prostor za stranke.

Pričakujemo vas od 8.00 - 18.00 ure.

www.cruise-ferry-center.com

PREDNOVOLETNA HUMANITARNA AKCIJA

Območno združenje Rdečega križa Piran poziva posameznike, družine in podjetja, da se odzovejo humanitarni prednovoletni akciji, ki bo zaključena v začetku prihodnjega leta. S to akcijo želijo zbrati prostovoljne prispevke za najstnika, doma iz Portoroža, ki je zbolel za težko ozdravljivo boleznijo. Njegovo enostarševsko družino pestijo še veliki denarni stroški, ki spremljajo samo zdravljenje.

Iz razumljivih razlogov želijo na Rdečem križu ohraniti fan-tovo anonimnost, vendar so donatorjem na voljo za dodatne informacije (tel.: 673-44-62).

Prednovoletni čas je čas darovanj, lepih misli in dejanj. Odločite se in darujte »za mladega Portorožana« na transakcijski račun Območnega združenja Rdečega križa Piran: 10100-003262 1580.

Donatorje prostovoljnih prispevkov bomo redno objavljali v našem mesečniku.

UREDIMO NAŠ KRAJ

Krajevna skupnost Portorož v sodelovanju z Občino Piran in komunalnim podjetje Okolje Piran pripravlja skupno akcijo sekanja odmrlega drevja in grmovja, ki ogroža varnost prebivalcev ali kako drugače škoduje kraju in ljudem.

Glede na primernost jesenskega časa za sečnjo odmrlih in potencialno nevarnih dreves ter grmovja, predvsem pa na pobudo marsikaterega krajana Portoroža, pripravljamo skupno akcijo za posek odmrlega ali bolnega drevja in grmovja.

Krajane vabimo, da pokličete na eno od telefonskih števil (674 0947, 674 0948, 040 230 305), ali pa se osebno oglasite v tajništvo KS Portorož, Obala 16 v Portorožu in nas obvestite:

Če se v vaši bližini nahaja drevo ali grmovje, za katerega menite, da bi ga bilo potrebno odstraniti, pa tega ne zmorete sami, ali pa se nahaja na javni površini?

S to akcijo želimo zbrati podatke in še to jesen izvesti akcijo sekanja odmrlega drevja; prav zaradi tega vas vljudno prosimo, da se oglasite najkasneje do 10. novembra 2003.

Obenem pa toplo priporočamo, da sočasno z akcijo sekanja dreves razmišljate tudi o tem, kam bi posadili drugo drevo! Hvala nam bo narava in ljudje.

Predsednica KS Portorož
Dragica Mekš

• Nihče ni tako slep kot tisti, ki ne želi videti.

od ponedeljka do petka
ob 18.30 ali ob 19.30 enournna vodena vadba na orodju (PACE)
ali
dve uri rekreativnega plavanja v bazenu

Informacije: tel. 05 67 64 426 ali www.krka-zdravilisca.si

Številka/Numero 10 * November 2003* letnik/anno XIII* Portorožan je vpisan v republiški register časopisov pod št. 990* izdajatelj in ustanovitelj: KRAJEVNA SKUPNOST PORTOROŽ /COMUNITA' LOCALE DI PORTOROSE* Naslov uredništva/ L'indirizzo della redazione: Obala 16, p.p. 46, 6320 PORTOROŽ/ Lungomare 16, 6320 PORTOROSE * UREDNIŠTVO/REDAZIONE: Marko ZORMAN (gl. in odg. urednik), Mitja JANČAR, Rudi MRAZ, Vlasta IVANIČ-TURK, Nada KOZINA, Livija SIKUR ZORMAN, Cesarina SMREKAR* urejanje: Livija SIKUR ZORMAN* računalniški prelom: Edi ZADNIK* tisk/stampa PIGRAF, d.o.o. Izola * izhaja: mesečno * naklada/tiratura 3.000*cena: 0 SIT. * Tel.uredništva: 05 674-09-47 ali 674-09-48 * e-mail: ks.portoroz@amis.net * Internet: www.portorozan.tk * V TEJ ŠTEVILKI SO SODELOVALI ŠE/A QUESTO NUMERO HANNO COLLABORATO: Dragica MEKIŠ, Andrej ŽNIDARČIČ, Lea KALC FURLANIČ, Barbara DOBRILA, Boris DOBRILA, Špela PAHOR, Valentina KLEMŠE, Slavko GABERC, Dragica BLATNIK, Luciano MONICA, Darinka ŠUŠTERŠIČ, Živa CANKAR, Ženja KONJAJEVA in še kdo.

PORTOROŽANOV MALI OGLASI

✓ Prodajam eno leto uporabljane kuhinjske elemente v dolžini 2,5 m, les bele barve. Ttel. 031/245-276.

✓ V Luciji oddam garsonjero. Tel.: 031/544-425.

Objava malih oglasov je v Portorožanu brezplačna (razen komercialnih oglasov obrtnikov, podjetnikov in pravnih oseb). Svoj mali oglas lahko sporočite po telefonu (05/674-09-47 ali 674-09-48, ob delovnikih), po običajni in elektronski pošti (e-mail: ks.portoroz@amis.net) ali dostavite osebno v uredništvo (v stavbi KS Portorož (1.nad. levo), Obala 16 v Portorožu).

TAKO SMO ŽIVELI

Pod tem naslovom smo začeli v Portorožanu predstavljati spomine in življenjske zgodbe starih Pirančanov, prebivalcev vasi v naši občini in seveda priseljencev. Naj vas nikar ne zavede nadnaslov Nostalgija spomina! Vemo, da je danes življenje v marsičem lažje. Radi bi le spoznali zgodovino, kot jo vidijo in doživljajo ljudje sami skozi svoje osebne izkušnje. In se seveda od njih kaj koristnega naučili. K sodelovanju ste povabljeni prav vsi. Prispevke lahko pošljete na naslov uredništva ali me pokličete na št. 031 413 233, če želite, da vašo zgodbo zapišem sama.

Družabno življenje naših prednikov

V prejšnji številki smo obljubili, da bomo naslednjič pisali o družabnem življenju in drugih zanimivostih. Prislunimo torej zopet zdaj že pokojni gospe **Elsi Koncilija**, ki se je takole spominjala nekdanjih časov: *"Pirančani so bili zelo veseli in družabni ljudje. Gajili so šport, predvsem atletiko in nogomet. Piran je imel lahko atletiko, in še kako na visoki ravni! To je bilo pred 2. svetovno vojno in tudi potem. Da ne govorimo o nogometu. Stari in mladi, ne glede na leta, vsi so ob nedeljah hodili s tramvajem v Lucijo na stadion gledat tekmo. Tenis stadion pa je bil v Portorožu. Ampak to je bilo samo za gospodo. Portorož je bil za tujce. V Portorož smo šli le včasih malo na sprehod."*

V mestu sta bili dve kinodvorani: **"Cine piccio"** ali **"Italia"** in kino **"Tartini"**. Filme so šli ljudje največkrat gledat ob nedeljah. Predstave so se začele ob dveh popoldan in končale ob polnoči. Obiskovalci so lahko kadarkoli vstopili ali izstopili iz dvorane. *"Ko so prvič vrteli Disneyevo Sneguljčico, smo si otroci dvakrat in pol ogledali ta film! Z malico vred, seveda. Vsi otroci smo vedno hodili z malico v kino. Zato, ker smo ostali v kinu do onemoglosti, in to vedno popoldan, nikoli zvečer"*.

Plesi so bili v Tartinijevem gledališču, ponavadi od petih popoldne do devetih zvečer. *"Tu so bili tudi koncerti in enkrat na mesec so igrali komedije. To je bilo za vse ljudi. Bilo je brezplačno. Navadni ljudje smo sedeli čisto na vrhu, v loggione, bogati pa v loggiah."* Vsako leto so Pirančani v gledališču Tartini uprizorili kako skromno igro. Prišlo je vedno ogromno gledalcev, da skoraj *"nisi mogel noter"*.

Cerkveni prazniki kot zabava

Veliko je bilo cerkvenih praznikov in procesij: *"Niso bili pobožni ljudje, to je bilo, kot da bi rekel, grem na eno zabavo. In so združili vse skupaj."* Salezijanci, ki so imeli svoj prostor med krstnico in župniščem, so vsako nedeljo popoldan pripravili kaj za otroke: *"Igrico, ali so se otroci zbirali v tem prostoru, se igrali, klepetali, imeli so gugalnice."* Redovnice, ki so živele v hiši, kjer je

Iz publikacije PIRANO UN'IMMAGINE, zbirksa Lasa pur dir št. 10 (Edizioni Il Trillo, 1994) odgovorni urednik Stefano Lusa, urednica Ondina Lusa: Posedanje v penzionu Unione v Fiesi.

Iz publikacije PIRANO UN'IMMAGINE - Znani vodnjak UPRICA, iz katerega so se Pirančani oskrbovali z vodo (razglednica iz zbirke I. Stener)

zdaj zapuščeni stari vrtec, so vodile razne krožke, učile ročna dela ... in vedno so imele polno hišo! *"K nunam so šli že s petimi leti, da so se kaj naučili."* Dekleta so med počitnicami hodila v uk h kaki šivilji, *"kjer so se naučile najprej enostavnih stvari. To je bilo obvezno!"* Že kot otroci so se vsi česa učili, *"sama sem štrikala že pri osmih letih."*

Če nisi pazil na čistočo, te je skupnost izločila...

Že zadnjič smo omenili, kako so Pirančani pazili na **red in čistočo**. *"Ljudje so bili na splošno zelo čisti. Vsi smo se poznali med seboj. Če se človek pozna, te je potem sram. Jasno, se najdejo družine... Recimo tukaj gor je stanovala ena, ki se je klicala šjora Maria La Sporca. Resnično. Pod velbom, kjer je banka, tam so živeli eni, s katerimi ljudje niso niti govorili, ker so bili umazani."* *"Pred Piranom je bila ambulanta, La sanita, kjer so morali biti pregledani mornarji. Vseeno je bilo veliko bolezni."*

Kaj pa promet? Od Pirana do Lucije je vozil tramvaj. *"Šel je vsake pol ure. Ni stal dosti. Nekateri so bili reveži, recimo tisti iz Lucije, in so šli peš. S kočijami pa so se po Portorožu vozili tujci. Naša gospoda niti ne. Leta"*

1930 so že imeli prve avtomobile."

Vodo so hodili iskat k vodnjakom - fontanam. Teh je bilo v mestu kar nekaj. Tisto na Tartinijevem trgu so podrli med letoma 1947 in 1948. Potem je bila tu med drugimi še "fontana Di Luprico", pa "Il Pozzo Delle Streghe": "Tako smo mu rekli, ker smo kričali v vodnjak in potem smo se bali". Po dvajset, trideset žensk hkrati se je zbralo na današnjem Prvomajskem trgu. Z "mašteli" v rokah so stale, klepetale in čakale na vodo. Ponjo so hodile le ob določenih urah, ko je "la donna dell'acqua", pri kateri so vodo plačale, odprla svojo leseno utico.

Pust so praznovali več dni. V četrtek, "giovedì grasso" so v gledališču Tartini priredili pustovanje za otroke: "Oblečeni so bili lepo. Vse so naredili doma. Po dva, tri mesece so trajale priprave na pust. Imeli so lepe, bogate obleke. Harlekino je bil krasen, pa Pulcinella. Vile, Sneguljčica. Eden je bil lepši kot drugi. To se je tekmovalo še pa še."

V petek je bil v gledališču "veglione" - pustovanje za ribiče, v soboto za mornarje, v nedeljo pa za obrtnike. Pustni torek in pepelnična sreda nista bila tako pomembna pustna dneva.

Poleti so na Tartinijevem trgu igrali **tom-bolo**: "Bil je eden, ki je imel močan glas. In je kričal dol z občine, navadno pa je prodajal lubenice. On je imel tombolo. Vsi smo sodelovali, ne toliko z delom kot z udeležbo".

V nedeljo so šle družine najraje k maši in po nedeljskem kosilu na sprehod: "Jaz in moja družina nismo bili tako verni. Seveda pa sem imela družbo vernikov in sem hodila zraven. Bilo se je treba pokazat. Ob enajsti uri dopoldan si se preoblekel in si šel k maši. Pirančani niso bili zelo pobožni ljudje, malo jih je bilo prav pobožnih." Vendar so radi hodili v cerkev, saj je bil zanje tudi to neke vrste družaben dogodek.

"Potem si šel domov, pojedel kosilo in šel na sprehod." Preprosti ljudje so šli do gostilne na Belem Križu ali v gostilno Bastian v Lucijo. "Profesorji so šli v Portorož, v Casino, k obali ali posedet v Palace in na čaj. Ali v Teatro Tartini, kamor mi nismo hodili. Športniki so hodili vedno v gostilno na obali, ki se je imenovala Cafe Sport."

Po pripovedovanju Else Koncilja zapisala
Špela Pahor

Društvo Obzorje Piran

nudi svetovanje vsem ljudem v duševni stiski. Na osebni pogovor se lahko prijavite vsak delovnik od 10. do 14. ure.

Tel.: 041/954-769.

MOJA DOMAČIJA SKRIVNOSTI ŠEPETA

V piranski občini živimo ljudje različnih narodnosti, vseh starosti in interesov. Veliko stvari nas ločuje, veliko stvari nas združuje. V UNESCO klubu in Mladinskem Epicentru v Piranu si želijo povezati vse občane, mlade in starejše, da bi skupaj pripravili publikacijo **MOJA DOMAČIJA SKRIVNOSTI ŠEPETA**.

Prve priprave so se začele 26. septembra, na evropski dan jezikov, ki je bil izbran namenoma. Svet Evrope je namreč za najpomembnejši temeljni cilj evropskega dneva jezikov navedel pospeševanje in uveljavljanje evropske jezikovne raznolikosti in bogastva kulturne dediščine posameznih jezikovnih okolij. S publikacijo **Moja domačija** pa si želijo povečati občutek pripadnosti kraju (oz. občini). Domačija je opredeljena kot tisti del naše občine oz. kraja, v katerem bivamo, kjer se počutimo domače, ki nam veliko pomeni; to je lahko naše mesto, soseska, dom, šola... Zadnje, a ne najmanj pomembno, pa je prizadevanje povezati mlade in starejše, da bi skupaj delali, premostili pregrade, ki včasih nastajajo med nami, da bi se bolje spoznali. Skupaj bi lahko veliko naredili in se hkrati še zabavali. *Projekt se bo zaključil na mednarodni dan knjige in založništva 23. aprila 2004, ko bo publikacija Moja domačija skrivnosti šepeta izšla.*

V knjižici bodo literarni prispevki v vseh maternih jezikih naših občanov (če bodo v neuradnih jezikih, bodo prevedeni tudi v slovenščino) ter v narečjih, ki jih naši starejši občani še govorijo, mladi pa skoraj ne več. Avtor prispevka je lahko vsak občan. Prispevke bo pregledovala komisija in izbrala tiste, ki bodo šli v tisk. **Literarne prispevke zbirajo do 21. februarja do mednarodnega**

dneva maternega jezika.

V knjižico bodo vključili tudi **fotografije**, katerih avtor je lahko vsak. Posebna komisija bo izbirala **fotografije meseca** (od oktobra do marca), na koncu pa tudi fotografijo leta. **(Fotografije bodo zbirali do prvega pomladanskega dne - 21. marca.)** Publikacijo bo opremljena z risbami predšolskih otrok in gojencev nekaterih zavodov. Vrtci in zavodi bodo risbe izbrali sami (do 5 oziroma po dogovoru), oddajo pa jih prav tako do **21. marca**.

Vsi prispevki se morajo nanašati na razpisano temo. Ne pozabite pripisati podatke o avtorju (ime in priimek, starost, naslov, pri fotografijah navedite mesec, na katerega se nanaša, itd.)

Vsi, ki boste sodelovali s fotografijami, spravite negative. Če bodo literarni prispevki napisani na računalnik (kar ni pogoj), pa jih dostavite tudi na disketi, ki vam jo bodo vrnil.

Vse, ki želite sodelovati pri nastajanju publikacije **Moja domačija skrivnosti šepeta**, vabijo, da se jim pridružite, pa čeprav niste pisatelji, fotografi ali slikarji. Dovolj je, da vas zanima tema in da si želite sodelovati z mladimi, manj mladimi in po srcu mladimi prebivalci naše občine. Vsaka pomoč je dobrodošla!

M.D.

Slaščičarna dobrot

MIGNON

v Portorožu

in pekarna z butikom slaštic

v Luciji

vas pričakujeta s svojimi izbranimi slaščicami in številnimi okusi sladoleda.

SODNA PORAVNAVA ZA BELOKRIŠKI ODDAJNIK

Krajevna skupnost Portorož in okoli dvesto krajanov so 30. septembra 1996 na koprsko Okrožno sodišče vložili tožbo proti RTV Sloveniji - Oddajniki in zveze, da bi dosegli odstranitev srednjevalovnega oddajnika zaradi domnevne škodljivosti elektromagnetnega sevanja srednjevalovnega oddajnika na Belem Križu. Za tožbo so se odločili zaradi dotlej neuspešnih pobud za njegovo odstranitev, ki so jih sprožili tako KS Portorož kot tudi Občina Piran in tudi sami krajanje z Belega Križa.

Tako je že 4. aprila 1986 skupina krajanov Belega Križa (**Mikolj, Stegel, Sotošek, Babnik...**) zahtevala preiskavo o škodljivosti delovanja, kar izhaja iz njihovega dopisa, naslovljenega na takratno *Sekcijo za varstvo okolja*, ki je delovala pri portoroški krajevni skupnosti, vendar rezultatov ni bilo. Pomladi 1994. leta je KS Portorož organizirala *podpisovanje peticije za odstranitev srednjevalovnega oddajnika*, katero je podpisalo okoli 700 krajanov, večina z belokriškega območja. Peticija je bila v septembru 1994 poslana takratnemu *Ministrstvu za promet in zveze, Ministrstvu za okolje in prostor, Ministrstvu za zdravje, Občini Piran*, kakor tudi *RTV Sloveniji*. Na Ministrstvu za zdravje so celo obljubili, da bodo o škodljivosti SV oddajnika naredili raziskavo, a so potem na obljubo popolnoma pozabili! Občina Piran je nato 17.8.1995 sprejela sklep, s katerim je med drugim zahtevala odstranitev srednjevalovnega oddajnika, pa je tudi to ostalo le črka na papirju.

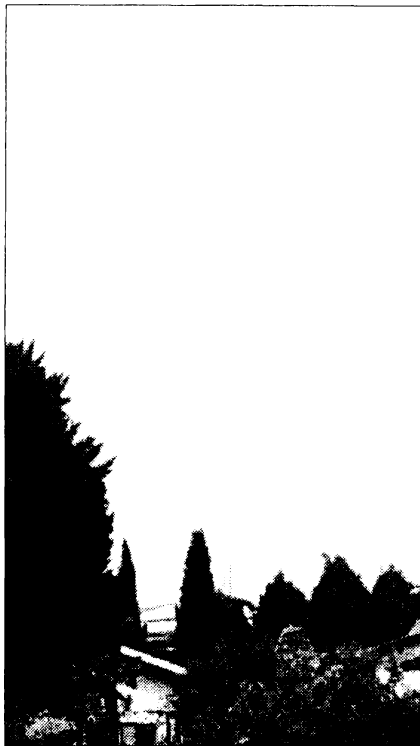
Ko je bilo program Radia Koper slišati v telefonu...

Ker torej pristojne institucije niso ukrepale, je bila septembra 1996 vložena tožba za odstranitev oddajnika. Naj vas spomnimo, da je oddajnik z močjo 700 W začel na Belem Križu oddajati že leta 1949. Moč oddajnika se je potem postopoma jačala: tako je leta 1972 začel oddajati z močjo 100 KW, leta 1979 pa je že dosegel moč 300 KW. V letu 1988 se je njegova moč zmanjšala na 100 KW, v obdobju osamosvojitvene vojne za Slovenijo pa je njegova moč zopet narasla na 300 KW. Po letu 1992 je zopet prešel na 100 KW; s to jakostjo naj bi oddajnik deloval nekje do leta 1995, ko so jo močno zmanjšali - na 15 (ali 10) KW oziroma 25 (ali 20) KW (danes ni povsem jasno, s kolikšno močjo deluje, saj so jo leta '97 spet spremenili). Velika jakost sevanja je v 90-letih pogosto povzročala motnje v televizijskih aparatih, radijskih sprejemnikih, telefonih, pri računalniškem prenosu podatkov, kar nesporno izhaja tudi iz *Poročila same RTV Slovenija*. Krajanje so denimo oddaje Radia Koper-Capodistria poslušali ne le v telefonskih slušalkah in med gledanjem televizijskih programov, temveč so jih nekateri slišali tudi v cevah svojega cen-

tralnega ogrevanja, preko železnih ograj in žlebov svojih hiš, samodejno so se jim celo prižigale žarnice ipd.

Bojazen pred sevanjem

Ko so začeli v javnost prihajati različni strokovni podatki o škodljivosti elektromagnetnega sevanja na zdravje (sevanje naj bi vplivalo na rast temperature v telesnih celicah, kar naj bi vplivalo na stres, povzročalo slabo počutje, vrtoglavico, nespečnost itd.),

se je med prebivalci na Belem Križu upravičeno pojavila bojazen, da bi elektromagnetno sevanje utegnilo povzročati ali vsaj pospešiti nastanek raka. Ta strah je bil podkrepljen z raznimi članki iz strokovnih revij ter izjav strokovnjakov.

Prav zaradi zgoraj na kratko opisanih razlogov so se torej nekateri krajanje Belega Križa in njihova krajevna skupnost septembra leta 1996 odločili za tožbo zoper RTV Slovenija - Oddajniki in zveze, da bi po tej poti dosegli odstranitev srednjevalovnega oddajnika in povračilo škode.

Ob vložitvi te tožbe Republika Slovenija ni imela nobenega predpisa, ki bi neposredno urejal dopustno jakost elektromagnetnega

sevanja na območju naše države. Dva meseca po vložitvi tožbe - točneje 6. decembra 1996 - pa je vlada Republike Slovenije presenetljivo sprejela *Uredbo o elektromagnetnem sevanju*, kjer je prvič določila standarde dopustnosti sevanja!

Sodišče je prvo obravnavo razpisalo 12. maja 1999 - torej skoraj tri leta po vložitvi tožbe. Okrožno sodišče v Kopru je nato izvedlo nekaj dokazov - predvsem branje listin, zaslišalo je dve priči ter prvič naročilo meritve elektromagnetnega sevanja *Slovenskemu inštitutu za kakovost in meroslovje*. Navedeni inštitut je leta 2000 opravil meritve in ugotovil, da sevanje presega dopustne standarde. Po teh ugotovitvah je bil imenovan nov izvedenec. Ta pa je ugotovil, da je sevanje skladno s predpisanimi standardi! Sodišče je pridobilo tudi izvedensko mnenje dr. **Antona Jegliča**, ki je med drugim ugotovil, da je življenje na Belem Križu zaradi sevanja lahko tvegano.

Dogovor, kjer so vsi zmagovalci

Ker pravdanju ni bilo videti konca, predvsem pa, ker je postajalo očitno, da bodo stroški postopka nekontrolirano rastle, sta se obe stranki začeli dogovarjati (in na koncu tudi dogovorili) za sporazumno rešitev spora oziroma problema.

RTV Slovenija se je zavezala, da bo odstranila ne le srednjevalovni oddajnik, ki je bil sprva edini predmet spora, pač pa celotni antenski sklop na Belem Križu. Glede na to da je premestitev odvisna tudi od soglasij in dovoljenj pristojnih organov, sta se stranki dogovorili za *razumni rok premestitve* (ta upošteva vse morebitne težave, ki bi lahko nastale pri premeščanju oddajnika). V vsakem primeru pa naj bi se selitev oddajnika z Belega Križa zgodila v *roku dveh let po pridobitvi gradbenega dovoljenja*. V vmesnem času bo RTV Slovenija, ob sodelovanju s KS Portorož, *vsaj enkrat letno opravljala meritve elektromagnetnega sevanja*, o čemer bo *obveščala tako krajevno skupnost kot Občino Piran*. RTV Slovenija se je še zavezala, da bo *uvajala sodobnejšo, okolju prijaznejšo tehnologijo*. V zameno so KS Portorož in ostali umaknili tožbo!

Treba je še dodati, da je piranska županja gospa **Vojka Štular** v ključnih trenutkih

V SARAJEVU, SRCU BALKANA, ULICE POMIVAJO!

ESR pogajanj imela odločilno vlogo, saj je občina Piran prevzela obveznost poravnave sorazmernega deleža stroškov za izvedensko mnenje o sevanju belokriškega oddajnika, s čimer je prispevala k dosegu sporazuma, v kateremu bodo vsi zmagovalci. RTV Slovenija bo namreč za novo lokacijo rabila zgolj 2000 kvadratnih metrov zemljišča (sedaj jih zaseda dvajsetisoč). Občina Piran bo lahko izpraznjeno območje namenila zazidavi komunalne infrastrukture. Krajanji pa bodo končno dočakali odstranitev celotnega oddajniškega sklopa.

Ne nazadnje je treba poudariti, da je sodna poravnava prinesla pravno zavezujoč akt, s čimer je bilo presekano predvideno dolgotrajno pravdanje – vleklo bi se lahko kar nekaj let, izid pa bi bil negotov.

L.S.Z.

• Človeka kljub vsem odlikam še vedno zaznamuje neizbrisni pečat živalskega izvora njegovega telesa.

(Charles Darwin)

Pred kratkim sem bila na izletu v Sarajevu. Prvič. Sledovi vojne norosti so še vedno vidni. Sicer pa me je podoba mesta prijetno navdušila zaradi urejenih in čistih ulic, tudi prometnih.

Domala nisem mogla verjeti svojim očem, ko sem nekaj po polnoči, bilo je 11. oktobra letos, zagledala tovornjak s cisterno, ki je sredi mesta pomival prometno cesto s pločniki vred!

Znamenita BAŠČARŠIJA se je ravno tako bleščala od čistoče; nikjer smeti po tleh, da sem mislila, da je pred kratkim deževalo. Pa ni! Pač pa uličice vsak dan pomivajo!

Portoroško promenado denimo niti letos, ko je trajala nekaj mesečna vročina, nismo oprali niti enkrat!

Turistični občini Piran in Okolju Piran predlagam, da za naslednjo poletno turistično sezono planirajo sredstva za – pranje portoroške promenade.

Dragica Mekš

Nega obraza
Nega telesa
Ajurveda masaža
Klasična masaža
Tui-na masaža
Depilacija
Manikura
Pedikura
Infrardeča savna
Solarij
Refleksna masaža stopal

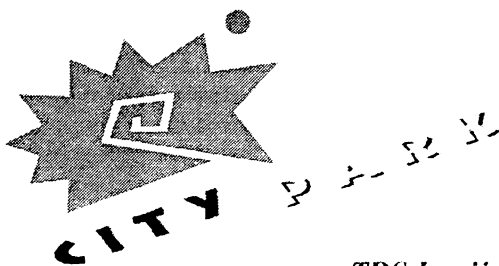

FUJIFILM Canon OLYMPUS PENTAX

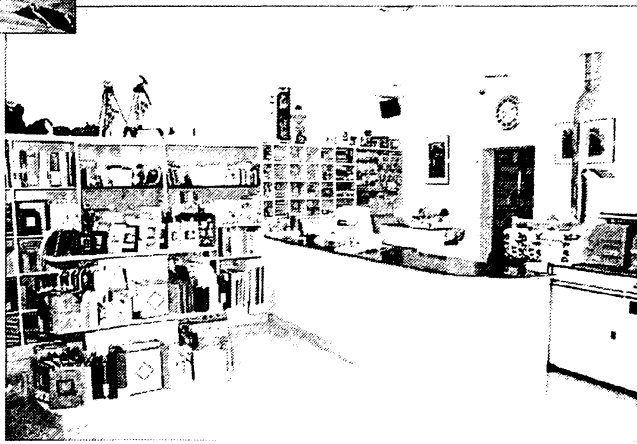
-Izdelava fotografij iz vseh klasičnih in digitalnih medijev
-Fotografiranje prireditev, svečanosti in porok

-Prodaja ročnih ur priznanih znamk:

SECTOR BREIL TISSOT ZZERO

TPC Lucija
Obala 114. 6320 Portoroz

ZADOŠČENJE ZA POSEKANE CIPRESE

Na zahodnem delu dvorišča stavbe Krajevne skupnosti Portorož v samem portoroškem središču so vse do 23. avgusta 1994 rastle štiri mogočne ciprese, ki so jih tiste noči neusmiljeno požagali. Tedanja najemnica (letos februarja so jo po sklepu sodišča prisilno izselili iz lokala) je namreč samovoljno odredila njihov posek.

Portorožani so bili ogorčeni nad dejanjem. Krajevna skupnost Portorož, lastnica zemljišča, na katerem so rastle drevesa častljivega obsega, je nedovoljeni posek takoj prijavila ustreznim inšpekcijskim službam in policiji, ki pa niso reagirale, kot bi bilo treba. Zato je dejanje prijavila neposredno takratnemu javnemu tožilstvu v Piranu, kasneje pa sama vložila odškodninsko tožbo zoper najemnico **Gustinčičevo**, ki je odredila sečnjo dreves. O kazenskem postopku smo pred časom že poročali – končal se je na prvi stopnji s pravnomočno obsodbo za storilko, petmesečno pogojno kaznijo zapora. Po pravnomočnosti pa je sodišče ugotovilo, da je kazenski postopek zastaral (kar za naša sodišča žal ni neobičajno). Pred kratkim pa je *Višje sodišče v Kopru razsodilo*, da mora bivša najemnica gostinskega lokala v pritlično kletnem delu stavbe na Obali 16 v Portorožu, **Darinka Gustinčič**, **Krajevni skupnosti Portorož** plačati škodo za neupravičeno posekana drevesa na njenem dvorišču. Odškodnina, ki jo je ocenil sodni izvedenec za kmetijstvo in gozdarstvo, znaša 3.326.310,00 tolarjev, z zamudnimi obrestmi od 9.1.1997 dalje bi danes zneslo nekaj nad 14 mio SIT.

Ciprese so dobile svoje zadoščenje.

Ob smrti
Stojana TROHE
iz Portoroža izrekamo iskreno
sožalje vsej njegovi družini
KS PORTOROŽ

SLOVENCI IZ ZAMEJSTVA POLOŽILI VENEC

Prišli so z avtobusom, iz zamejstva. V Portorož. K spomeniku padlim partizanom-pomorščakom in položili venec. V spomin in opomin vsemu človeštvu o grozotah vseh vojn tega sveta! Da bi človek vendarle doumel vso abotnost in nesmiselnost vsake vojne in vsakega nasilja človeka nad človekom.

Člani *Krožka za kulturo, šport in rekreacijsko udejstvovanje* (KRUT, Trst, Via Cicerone 8) sicer prebivalci zamejskih vasi **Križ, Prosek, Nabrežina** in drugih okoliških vasi so se v nedeljo, 19. oktobra, na svojem enodnevnem izletu po slovenski in hrvaški Istri, ustavili v Portorožu in položili venec padlim v drugi svetovni vojni. V imenu ZZB NOV Portorož so jih pričakali in pozdravili Portorožani **David Furlan, Vida Medvešček**,

Gustav Guzej in **Dragica Mekiš**, predsednica KS Portorož.

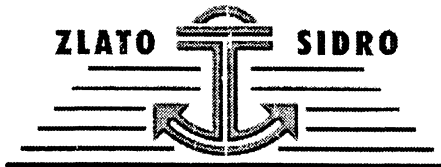
Gustav Guzej je, kot zna le on, v krajšem nagovoru orisal izjemne zasluge padlih partizanov-pomorščakov tako za narodno celoto Slovencev kot za sožitje z drugimi narodi. Gostom se je zahvalil za obisk portoroškega spomenika, s katerim so počastili spomin padlim in njihovem boju!

ML

* Svet Krajevne skupnosti Portorož se je odločil gostinski lokal v svoji zgradbi v središču Portoroža oddati v najem znanemu gostincu **Bojanu Razdevšku**, že lastniku priljubljenega puba **Cafe news** na Bernardinu.

ZLATO SIDRO

Restavracija
v Portorožu,
tel.: 674-50-74

Pizzerija
v Luciji
tel.: 677-02-04

Se priporočata s pestro ponudbo
odlično pripravljenih jedi.

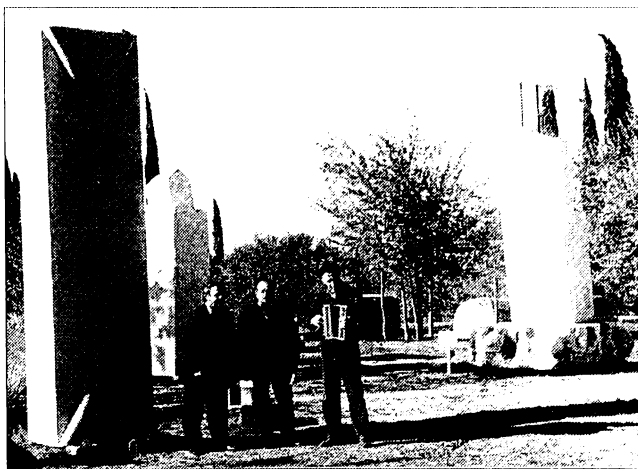
Trije novi kipi in občinski oljčnik

Zamisel se je rodila daljnega leta 1959, ko je danes v Piranu živeči kipar Janez Lenassi gostoval na prvem kiparskem simpoziju v novejši zgodovini, v gradiščanskem St. Margareten, ki so ga organizirali v starem kamnolomu. Že leta 1961 pa je na Seči, na Lenassijevo pobudo, v beli istrski kamen dva meseca klesalo kar enajst kiparjev.

Medtem ko je avstrijski simpozij na prostem zašel v krizo in konec 60-ih prenehal delovati, je pri nas v 70-ih doživel razcvet. Žal pa se ob gospodarskih krizah denar še najprej odtegne najprej umetniški ustvarjalnosti.

Umetniški direktor simpozija Forma viva, Toni Biloslav, v svojem ambientu med kipi, se na zaključni prireditvi ni pozabil zahvaliti vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešnosti letošnjega kiparskega simpozija.

Pod mogočnimi belimi kamni so »zagodli« istrski muzikanti Emila Zonte. Desno je ena od letošnjih novih skulptur, Bela čaplja Vladimirja Makuca, ki bo našla svoje mesto v Sečoveljskih solinah.

Tako je Forma viva v 80-ih uspelo preživeti ob pomoči lokalnih oblasti in gospodarstva, predvsem pa zaradi trdoživosti organizatorjev, **Obalnih galerij**, ki so vselej nekako zbrale sredstva za bienalna srečanja kiparjev. Danes premore Forma viva blizu 140 skulptur, z letošnjim 42. simpozijem, na katerem so kiparili Kubanec **Juan Quintanilla Alvarez**, Nemec **Georg Ahrens** in **Vladimir Makuc** iz Slovenije, galerija na prostem pridobila tri nove. Umetnikom so pri delu pomagali nepogrešljivi klesarji s Slovaške: **Viljem Gal**, **Viljem** in **Roman**

Gažik.

Slovesna predstavitev na letošnjem simpoziju nastalih kipov je bila zadnji dan letošnjega enomesečnega simpozija, 15. - vetrovnega, a suhega - oktobra na **Formi vivi**, kjer je piranska županja predstavila tudi **občinski gaj oljčnih dreves**, ki na **Seči** odlično uspevajo. Piranske **Obalne galerije**, **Občina Piran** in **Oljgarsko društvo Štorta** so podpisali tripartitno pogodbo, s katero so oprede-

Prvi znani organizator simpozijev je bil Platon v antični Grčiji. To so bila srečanja, na katera je vabil svoje prijatelje filozofe in umetnike, ki so ob dobri hrani in pijači razpravljali o filozofiji, umetnosti, poeziji, erosu... Na zaključnem srečanju Forma viva 2003 so goste pogostili s pečenim kostanjem (ki ga žal letos v Piranu spet pogrešamo) in rumenim moštom.

Kipar Janez Lenassi »krivec« za rojstvo **Forme vive** na Seči leta 1961.

liti, kako bo potekalo obdelovanje **oljčnika**. Občina namreč namerava pridelovati lastno oljčno olje in ga uporabljati za protokolarno darilo.

Livija Sikur Zorman

Lucijske pridobitve

Z novo cesto v obrtno cono v Luciji smo v naši občini dobili še eno semaforizirano križišče, predvsem pa bo odslej razbremenjena Liminjanska cesta. Luciji pa se obeta še ena novost – luksuzna stanovanjska četrt, Residence Park pri novem Mercatorjevem trgovskem centru, ki jo bo gradil znani podjetnik Gašpar Mišič iz Pirana, tudi član sveta občine Piran.

RAZSTAVE

- **Mestna galerija Piran:** od 17. oktobra do 16. novembra razstavlja ak. Slikar **Gani LLALLOSHI**;
- **Galerija Hermana Pečariča Piran:** od 29. oktobra do 16. novembra – **razstava nagrajenih otroških del** v akciji Otroci odraslim (med nagrajenimi so tudi otroci in mentorice vrtca La coccinella Portorož).

Nova virtualna podoba, izobraževanje in prireditve v Mestni knjižnici Piran

V piranski mestni knjižnici so v jesen stopili delovno in pestro. Z nekaterimi novimi projekti skušajo še bolj uveljaviti Unescovo načelo, da je prost in neomejen dostop do znanja, duhovnih dobrin, kulture in informacij temelj za razvoj posameznika in demokratične družbe.

15. oktobra je Mestna knjižnica na svetovni splet poslala svojo novo podobo, ki si jo lahko ogledate na naslovu: <http://www.pir.sik.si>. Poleg direktnega dostopa do knjižničnega kataloga, poslovnika, cenika, mesečnih novosti in drugih za uporabnike pomembnih obvestil so stran obogatili s fotografijami

- Za vse, ki si želijo pridobiti dodatno informacijsko znanje, bo Mestna knjižnica Piran v mesecu novembru in decembru izvedla projekt Knjižnična informacijska znanja, in sicer vsako sredo od 12. novembra dalje od 18. do 19. ure. Med drugim bodo predstavili sistem Cobiss, ki omogoča iskanje gradiva po katalogu knjižnice, elektronske baze podatkov, izdelavo pisne naloge, navajanje virov in literature, predstavitev spletne strani itd., oziroma bodo program sproti prilagajali željam in znanju obiskovalcev brezplačno izobraževanje sprejemaj na tel št. (05)671 08 75 ali na elektronski naslov: karmen@kp.sik.si.

Cirila Kosmača in **razglednicami Pirana**, ki jih lahko pošljete svojim prijateljem.

Septembra in oktobra so v piranski knjižnici imeli nekaj odmevnih prireditev. V **Kosmačevi hiši v Portorožu** so gostili publicista **Milana Gregoriča**, s katerim se je o njegovi knjigi *Slovenija v tesnem objemu zahodne sosed* pogovarjal prof. **Tomaž Bizajl**. Oktobra pa je v **Pečaričevi galeriji v Piranu** urednik **Lojze Gostiša** predstavil dragoceni faksimile - *Spominsko knjigo ljubljanske plemiške družbe sv. Dizma* (1688-1801), najpomembnejši iluminiran rokopis slovenskega baroka, ki je ob pomoči donatorske geste koprškega Istra-benza, postal last piranske knjižnice (*knjigo si lahko ogledate v čitalnici Pokrajinskega arhiva v Piranu*). Prav tako v **Pečaričevi galeriji** so 22. oktobra, predstavili sodelovanje med pobratenima mestoma **Piran** in **Indianapolis** in skupaj z umetnostno zgodovinarko **Duško Žitko** in piranskim župnikom **Zorkom Bajcem** spregovorili o knjigi *Nikomur hlapci*, ki prikazuje slovensko skupnost v Indianapolisu. **Pečaričeva galerija** je 25.

septembra gostila tudi številne mlade, ki so se zbrali ob zaključku *Slovenskega knjižnega kviza 2003*. Njihova gostja je bila priljubljena pisateljica **Nejka Omahen**, izžrebali pa so tudi nagrajenko kviza, **Valentino Pavlič**, ki je 6. oktobra v **Ljubljani** sodelovala na snemanju televizijske oddaje.

Potovali pa bodo lahko tudi malo manj mladi. S projektom *Odprta branja*, ki ga vodi zunanji sodelavec, pesnik **Igor Bizjan**, želijo

- Oktobra so na oddelku za mlade bralce v Mestni knjižnici Piran pričeli z urami pravljic: za šolarje vsak torek ob 17. uri, za predšolske otroke pa vsako sredo ob 17. uri. Najmlajše vabimo, da se nam pridružijo na skupnem potovanju po čarobnem svetu besed.

povezati skupino pišočih v lokalni skupnosti in jih spodbuditi, premagati ustvarjalne blo-kade ter spodbuditi, da svoje literarno snova-nje predstavijo na literarnem večeru, ki bo **4. decembra v Galeriji Gasspar**.

Odprtje arheološke jame

Piranske cerkve predstavljajo pomembno kulturno dediščino mesta. V stolni cerkvi sv. Jurija je župnijski muzej, v katerem si lahko ogledate zakladnico, lapidarij in arheološko jamo. Na ure-ditev čakata še arhiv in knjižnica, v zakristiji pa bo urejena tudi pinakoteka.

Arheološka jama je bila odprta letos oktobra. Razkriva preteklost Pirana, ki sega v predzgodovinski čas. Najstarejši deli zidu pod cerkvijo so še iz antike. Iz rimskega časa je poleg zidu tudi več drobnih predmetov iz 5. in 7. stoletja: koščki keramike, novci in deli nagrob-nika. Pod cerkvijo so še temelji zidov in različni ornamentirani kamni cerkve iz 9. do 10. stoletja, deli mestnega obzidja iz 13. stoletja, baročne grobnice in temelji stolpa. Najdbe kažejo, da je bilo na prostoru sv. Jurija vedno svetišče.

Najbolj znana najdba je bronasta sponka v obliki pava iz 5. do 7. stoletja. Ta rajska ptica je simbol boga in je prišla v krščanski svet z vzhoda. Po njej je oblikovalec **Oskar Kogoj** ob 300-letnici rojstva **Giuseppa Tartinija** oblikoval značko in jo imenoval *Sončna ptica*.

Dan odprtja arheološke jame je bil hkrati tudi dan zaprtja celotnega župnijskega muzeja. **Marija Kovač**, ki je varovala zaklade in spreje-mala obiskovalce, je delala v okviru javnih del. Tisti dan ji je potekla pogodba. Vrata bo spet odprla na spomlad.

N.K.

- **Očitne stvari imamo včasih tik pred nosom.**

na Prešernovem nabrežju
v Piranu
Tel.: 05/674-71-01,
674-71-02, 674-71-22,
Fax: 05/674-71-00

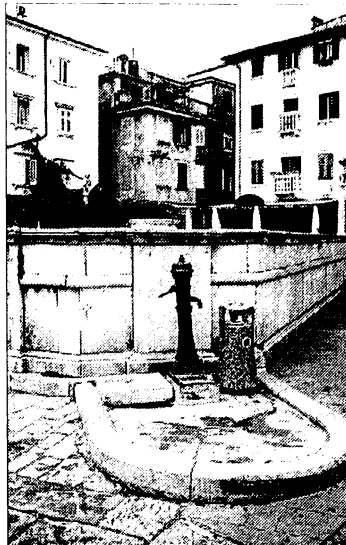
Restavracija Pavel Piran sodi med redka gostišča, v katera se radi vračajo mnogi gostje. Slovi po izredno dobro priprav-ljenih darovih morja. Sicer pa vam iz bogate mednarodne kuhinje ponujajo: ribe, rakovice, jastoge, rarože, školjke, škampov cocktail, ribjo rižoto, tartufe, livadski biftek, specialitete na žaru. Odlična odprta in buteljčna vina.

Za obisk se priporočajo.

PIRANSKE RAZGLEDNICE

Starinarnica – brskanje po starinah je vselej očarljivo in znmirljivo, kot bi se dotikal preteklosti.

Stari lepotic, javni vodni izlivki na *Trgu prvega maja*, so tisti, ki vse vedo, za okras dodali stoječi pepelnik s smetnjakom. Okras pa tak!

Popravljanje stopnišča nad Dantejevo.

Domiselno v turizmu: prijetno urejen gostinski lokal, kjer znajo z duhovitimi napisi pritegniti obiskovalce (denimo: *Obisk Pirana je užitek – če ga zaključiš Pri Mari*).

Kako se rešuje piranske prometne zagate? Da se na cesto postavi dodatne ovire, kot je ta na naši fotografiji – lesen podij ob gostinskem lokalu na zelo prometni ulici za *Rokov trg*.

V Piran še prihajajo turisti...

Rudi Mraz

Izola - Kristanov trg 2, tel. 05/640-11-10, fax: 05/640-11-11

O B A L A V M A L E M

nepremičnine

www.sifra-nepremicnine-sp.si

**NAKUP, PRODAJA, ZAMENJAVA HIŠ, STANOVANJ, PARCEL,
IMAMO LICENCO IN 12 LET DELOVNIH IZKUŠENJ
PRI POSLOVANJU Z NEPREMIČNINAMI**

Patientia vincit omnia (potrpežljivost premaga vse)

Ko se nameniš proti Piranu čez Beli križ, doživiš katarzo (po grško očiščenje ob trpljenju).

Ko se spuščaš proti pokopališču, te spremljajo kovinski količki, povezani z vrvico, ki ti odženejo misel, da bi na pločniku pustil svoje vozilo in se podal naprej peš. Kajti ne veš, kako boš nadaljeval z vozilom in kje ga boš lahko mirne duše pustil.

Preden prideš do križišča pred pokopališčem, zapelješ mimo gradbišča, včasih se izogneš kakemu tovornjaku ali skupini delavcev, visoko nad tabo binglja žerjav in ljudje z rožami v naročju hodijo na pokopališče. Na ustju odcepa proti Piranu stojijo najmanj trije avtomobili. Mirno. Nihče ne trobi. Nihče ne stopi iz vozila in ne vpije. Spredaj je ozka cesta, obdana z lesenimi letvicami, povezanimi z vrvicami, na desni je vhod na pokopališče. Utegneš prebrati: Ressurrecturis (tistim, ki bodo vstali). Občuduješ mavrsko oblikovani obok vhodnih vrat. Včasih je veliko črno odetih ljudi, ki se pridejo poslovit od umrlega.

Pred tabo se premaknejo vozila do razcepa, nadaljuje se ulica IX. korpusa, pod njo *Rozmanova*, levo je *Oljčna pot*... Na sredi so vozila, ki so razporejena tako, da tisti, ki spleza na vrh žerjava ob gradbišču, vidi rožico. Počasi, mirno in vljudno se vozila nekako premaknejo. Hočeš nadaljevati po ulici *IX korpusa*: Počakaš, da vozila iz Pirana odpeljejo mimo tebe, po levi, kajti njihova desna stran je vsa zaparkirana. Sicer imaš prednost. Pa vendar počakaš, da je pot prosta. Ampak, kaj bi z njo, od tam, kamor si namenjen, se morajo vozila odpeljati, sicer obtičiš. Poleg tega je težko voziti vzvratno in čez nekaj ur se boš vračal iz Pirana in upaš, da bodo nasproti vozeči enako pozorni kot si ti sedaj.

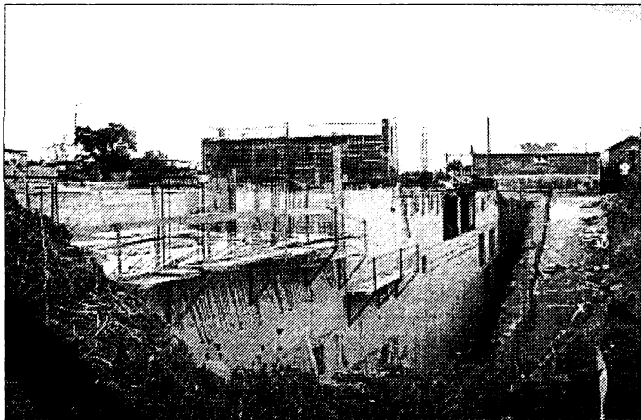
Počakaš, da se pot sprazni. Ko se počasi pomikaš proti obzidnim vratom sv. Nikolaja (eno stran so zrušili, ko se je v Piran v kočiji pripeljal prestolonaslednik

Ferdinand). Biti moraš pozoren na mlade športnike, ki hitijo v telovadnico desno nad cesto, saj lahko kdaj pritečejo tudi po žogo, ki se skotali z igrišč.

Ob obzidju je malo parkirišče z razgledom na Piran. Zaviješ nanj in običajno le zaokrožiš, ker ni prostora za tvoje vozilo. Nadaljuješ po ulici *IX. korpusa*, desno in levo so vozila, na sredi je prostora za dve vozili, če sta voznika uvidevna. Veš, da lahko pušiš vozilo le na delu nad vrtcem. To sicer nikjer ne piše, a veš. Nižje si ne upaš, ker vidiš na kolesih nekaterih vozil rumene lisice. Upaš si po sedmi uri zvečer. Bajе takrat ni več redarjev, ki bi natikali lisice. Skriti kotiček je še nad vrtcem, tam pri zaklonišču. Napis **Ministrstvo za obrambo** te navda s tesnobo, potem zamahneš z roko, pa naj branijo še moje vozilo. Pušiš ga tam in se odpraviš peš v Piran.

Pred tabo je Piran. Spomniš se, po kaj si prišel, pogledaš na uro in pospešiš.

Nada Kozina

Bo nova garažna hiša (s stanovanji!?) izboljšala prometne razmere v Piranu?

Smo stroji za preživetje – robotski posredniki, slepo programirani za ohranjanje sebičnih molekul, znanih kot geni (Richard Dawkins, The Selfish Gene).

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI:

Za Portorožana pa so tokrat darovali: Dimnikarstvo **Branko JELEN** 5.000 tolarjev, družina **VALIČ** z Letoviške poti v Portorožu 5.000 SIT, gospa **RUPNIK** 2.000 SIT, gospa iz Portoroža 3.000 SIT in **Gizela MAHNIČ** 2.000 tolarjev.

Za Portorožana lahko prispevate osebno v tajništvu **KS PORTOROŽ** na Obali 16 v Portorožu (v I. nadstr.) ali po položnici na transakcijski račun **KS Portorož** pri UJP-Urad Koper št. 01290-6450836431 s pripisom »Za Portorožana«.

Hvala vsem, ki se odločite prispevati za Portorožana.

MI MED SEBOJ zahvaljujemo se * čestitamo* voščimo * pozdravljamo

✿ **Nastji LEVANIČ**, ki praznuje svoj drugi rojstni dan, želi vse najboljše teta Lidija z družino.

✿ 31. oktobra praznuje svoj 18. rojstni dan **Michelle TRAMPUŠ** z Lucana. Ob tej priložnosti ji želi vse najboljše družina Dodig.

✿ Iskrene čestitke **Lauri GIACHIN SLAMA** iz Lucije, ravnateljici vrtca z italijanskim jezikom La Coccinella, za državno nagrado na področju šolstva za leto 203. Visoko odlikovanje Ministrstva za šolstvo, znanost in šport je prejela za uspešno inovacijsko in organizacijsko delo v predšolski vzgoji.

✿ Zlati grb Občine Piran so letos namenili neutrudni predsednici Društva invalidov, Lucijčanki **Hildi VUGA**, občinske plakete pa: **Aerodromu d.o.o.** za njegovo 40.- obletnico, baletni skupini **METULJ** Piran za 45 let delovanja, gostincu **Miru GORELA**, zaposlenemu v Hotelih Palace v Portorožu in Portorožanki **Nadi PUKŠIČ** za dolgoletno humanitarno delo. Prejemnica male plakete pa je mlada jadralka **Teja ČERNE**. Vsem iskrene čestitke.

V Portorožanu, v rubriki Mi med seboj, lahko svoje čestitke, zahvale, voščila, pozdrave ipd. objavite brezplačno. Lahko jih posredujete telefonsko (05/674-09-47 ali 674-09-48, ob delovnikih), po običajni in elektronski pošti (e-mail: ks.portoroz@amis.net ali osebno, v uradništvu Portorožana (Obala 16/ 1.nad.) v Portorožu).

Presenetite in razveselite svoje prijatelje, sorodnike, znance in druge z objavo v Portorožanu!

SREDSTVA EVROPSKE UNIJE ZA NARAVOVARSTVENE PROJEKTE V SOLINAH

Sečoveljske soline so najbolj severno ležeča solinska polja v Sredozemlju, kjer postavljajo ponovno na noge tradicionalno pridobivanje soli. V zavarovanemu območju, oklicanemu za krajinski park, uspeva kar petdeset vrst ogroženih rastlin s tim. Rdečega seznama. Tu je našlo zatočišče kakšnih 270 ptičjih vrst, med katerimi najdemo tudi redkejša in med najbolj ogroženimi kot so: polojnik, sabljarka, navadna in mala čigra, rjava cipa in črnoglavi galeb!

Da je treba vso to bogastvo ogroženih vrst živalstva in rastlinstva ter njihovih življenjskih okolij ohraniti, je prepričana tudi *Evropska Unija*, ki je iz svojega programa *LIFE Nature*, s katerim podpira projekte varstva narave, Sečoveljskim solinam odobrila 357 tisoč evrov.

- Sečoveljske soline so razdeljene v tri varstvene cone: *Fontanigge*, ki je najbolj varovano območje narave: *Lera*, kjer nadaljujejo s tradicionalno solinarsko dejavnostjo; *blazična cona*, kjer je mogoča tudi druga vrsta dejavnosti (kmetijstvo, vinogradništvo ipd.)

Nizka ozaveščenost javnosti o pomenu solin

Utemeljitev projekta za učinkovito vzdrževanje razmer za obstoj ogroženih habitatov in varstvo vrst Sečoveljskih solin, je pripravil vodja sečoveljskega krajinskega parka **Andrej Sovinc**, izvajanje projekta pa je zaupano **Barbari Morgan**. Denar (714 tisoč evrov) za triletni program varovanja bodo, poleg Evropske unije – ta sodeluje s petdeset odstotki sredstev – prispevali še: prijavitelj projekta *Soline, pridelava soli d.o.o.* (75 tisoč evrov ali 10,5 odstotka) s partnerji (15 tisoč evrov) ter *Minis-*

- V Sečoveljskih solinah imajo velike težave z zunanjimi nasipi, katere vzdrževanje zahteva velika sredstva! Letos je *Ministrstvo za okolje in prostor* že obljubilo, da bo v ta namen primaknilo 32 mio SIT! Pa je na obljubo že tudi pozabilo...

trstvo za okolje in prostor (267 tisoč evrov, kar znaša 37,4 odstotka vseh sredstev).

Živalske in rastlinske vrste tega območja se bodo ohranile le, če bodo izboljšali in vzdrževali razmere v solinah. Zato nosilce projekta

- Sečoveljske soline (brez solinarskega muzeja) je letos obiskalo okoli 10.000 ljudi. Obiskovalci pa so se, po zagotovilih direktorja podjetja *Soline*, gospoda **Aloja Jurjeca**, povsem navadili na vstopnino)

- Program *Evropske unije Life Nature* je finančno podprl tudi projekt, je prijavila *Primorska univerza*. **Ohranitev ogroženih habitatov in vrst na območju Kraškega roba**. Projekt, za katerega so strokovnjaki uspeli ogreti tudi prebivalce Kraškega roba, ki aktivno sodelujejo v njem, je na nedavni tiskovni konferenci v Sečoveljskih solinah predstavila **Bojana Lipej**, ki sicer živi v *Luciji*.

čaka: izdelava načrta upravljanja, ukrepi za nadzor in uravnavanje vodnega režima ter nasipov (obnova in redno vzdrževanje), omejitve motenj, ki jih povzroča človek in kopenski plenilci, ureditev vodnih habitatov (sipin za čigre, majhnih otočkov in nasipov za gnezdenje) ter ne nazadnje obveščanje javnosti o pomembnosti tega območja. In prav pri ozaveščanju ljudi, ki je zelo nizka, čaka delavce podjetja **Soline** težko delo (zato name-ravajo izdajati tudi svoj časopis *Solni cvet*).

Večino akcij za izboljšanje razmer življenjskega prostora v krajinskem parku živečih rastlinskih in živalskih vrst bodo izvajali solinarji oziroma zaposleni v solinah, pritegniti pa bodo poskušali tudi lokalne prebivalce, ki jim bodo ponudili možnost za priložnostni zaslužek.

Livija Sikur Zorman

Foto: Jadran Rusjan

Jata gosi

Svoboden kot ptica

V Sečoveljskih solinah so bila razstavljena nagrada dela 7. fotografskega natečaja (četrtga z mednarodno udeležbo) **Svoboden kot ptica** pod pokroviteljstvom Mobitela in v organizaciji Društva za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, na katerem je sodelovalo 57 avtorjev s skupaj 518 deli. Tudi letos je ocenjevalni komisiji predsedoval Milan Pajk. Na temo slovenska mokrišča je prva nagrada pripadla Andreju Tavčarju iz Koroške Bele za posnetek sive čaplje, v kategoriji upodobitev vodnih ptic pa je prevladala tuja konkurenca. »Našo« jato gosi (glej objavljeno fotografijo) je posnel prvonagrajeni **Robeto Bartoloni** z okolice Benetk.

Umetnost je vzvišeno poslanstvo, ki zavezuje k fanatizmu.

(Glasbena skupina Laibach o umetnosti)

50 let Doma upokojencev Izola

V izolskem Domu upokojencev, v katerem živi tudi veliko starejših občanov iz piranske občine, je bila 1. oktobra velika slavnost: praznovanje 50-letnice delovanja te ustanove. Tega dne je praznično pripravljeni dom sprejel mnoge goste in nekdanje delavce ob prisotnosti mnogih stanovalcev in domskih delavcev. Prijetno presenečenje je bila razstava slik stanovalke doma, Pirančanke, slikarke Grete Pečnik, ki so jo pripravili pred prenovljeno ambulanto in drugih prostorih.

Prireditve so se udeležili tudi minister za delo, družino in socialne zadeve **Vlado Dimovski**, podžupan občine Izola **Branko Simonovič** in dolgoletni direktor doma **Ljubo Klanjšček**, ki so vsak s svojega vidika spregovorili o vlogi doma v preteklosti in sedanjosti. Vsi so seveda izpostavili njegov pomen za starejšo generacijo in razvoj, ki ga je dom doživljal v svoji polstoletni zgodovini. V kulturnem programu pa so nastopili pevski zbor **Val morja**, **dramska skupina**, **mladi lutnar Branko Novakovič**, posebej pa je z violinsko točko izstopal stanovalec doma **Emerik Eržen**. **Ljubo Klanjšček**, direktor doma je

Podžupan izolske občine g. Branko Simonovič, minister Vlado Dimovski in direktor Doma upokojencev Ljubo Klanjšček med rezanjem traku pri otvoritvi novih domskih pridobitev. V ozadju je piranski podžupan Sašo Šraml.

izročil priznanja najbolj zaslužnim delavcem doma: **Mariji Kocjančič**, ki je v tem domu delala in živela od njegovega začetka, **Mari Zorič**, ki je celotno delovno dobo posvetila domu in dr. **Antonu Percanu** za plodno 20-letno delo kot zunanjemu sodelavcu doma.

Sledila je uradna otvoritev novih ambulantnih prostorov, kapelice in dveh dvigal, kar je velika pridobitev za lažje gibanje stanovalcev in delavcev.

Darinka Šušteršič

MERJENJE KRVNEGA SLADKORJA

Tudi letos ob svetovnem dnevu sladkornih bolnikov - **15. novembra** - Območno združenje Rdečega križa Piran pripravlja **preventivne preglede krvnega sladkorja**.

Pregledi bodo v **četrtek, 13. novembra t.l. od 9. do 13. ure** v prostorih Krajevne skupnosti Portorož ter v **petek, 14. novembra t.l. od 9.30 do 10.30** v prostorih Območnega združenja Rdečega križa Piran (Ul. IX. Korpusa 10, Piran). Simbolični prispevek za merjenje krvnega sladkorja je 400 Sit (dejanski stroški so skoraj desetkrat višji).

Vsem, ki se boste odločili za preventivni pregled krvnega sladkorja priporočamo, da ste tešči ali vsaj dve uri pred pregledom ne zaužijete nobene hrane, saj bo to omogočilo optimalne pogoje za čim bolj realno sliko stanja. Krvni sladkor bosta merili prostovoljki: gospe **Danica Lapanja-Kekič** in **Ivanka Ploj**.

Kratka zgodovina Doma upokojencev Izola

• **Leta 1953** je v stari stavbi, ki ji pravijo "rdeča hiša", začel delati Dom onemoglih. (To stavbo je v davnemu letu 1583, ko je v Benetkah razsajala kuga, ustanovil in zgradil Benečan, brat Firmus Ulmus, teolog, minorit in razsodnik za verske zmote ter jo namenil za novo svetišče in samostan). Že naslednjega leta je v domu živelo 80 stanovalcev in bilo 12 zaposlenih; med stanovalci so bili tudi socialno ogroženi otroci in sirote.

• **Leta 1956** so se povečale potrebe po prostorih, zato so bližnjo stavbo preuredili v tako imenovano "moško hišo", ki je bila 1985. leta porušena, na njenem mestu pa so zgradili novo zgradbo z negovalnimi oddelki, sobami, kuhinjo in jedilnico.

• **Leta 1969** je bila zgrajena nova "ženska hiša", leta 1974 pa še "piranska hiša" (v Piranu so namreč takrat ukinili tedanji Dom onemoglih, ki je gostoval v prostorih minoritskega samostana), ki so jo leta 2000 delno obnovili in dozidali.

• **Letošnje leto** prinaša torej domu in njegovim stanovalcem velike pridobitve: obnovljeno ambulanto, kapelico, dvigali in s tem boljšo dostopnost.

1. mednarodni fotografski natečaj »Stone 3«

Kamen kljubuje naravi

V Tartinijevi hiši v Piranu je bila letošnjega 17. oktobra projekcija najboljših diapozitivov mednarodnega natečaja »Stone 3«, ki jo je pripravil Fotoklub Portorož.

Na tem fotografskem srečanju, ki je potekalo pod pokroviteljstvom mednarodne federacije FIAP (The International Federation of Photographic Art), je sodelovalo 135 avtorjev iz 22 držav. Žirija v sestavi **Johan Majer**, **Antonio Fabris** in **Vinko Skale** je pregledala in ocenila 988 diapozitivov, za najboljše fotografije na prosto temo in na temo »Kamen« pa podelila nagrade. »Upamo, da naš trud ni bil zaman in da bomo s tem pridali kamenček k razvoju te lepe umetnosti, ki združuje vse narode sveta,« je na otvoritvi dejal predsednik Fotokluba Portorož, **Željko Jugović**. Večer je popestril kvartet saksofonistov Glasbene šole Piran, nato pa je **Benjamin Makovec** v imenu Zveze kulturnih društev Piran podelil nagrade.

Zlato medaljo za fotografijo na temo »Kamen« je prejel **Jacky Martin** (Francija), srebrno **Jani Novak** (Slovenija) in bronasto **Franci Horvat** (Slovenija). Najboljši fotografi na prosto temo pa so bili **Peng Da-li** (Taiwan), **Renato Maffei** (Italija) in **Thomas Lang** (ZDA).

Barbara Dobrila

SOL V FOTOGRAFIJI

V piranskem gledališču Tartini so 15. oktobra zvečer svečano odprli razstavo umetniških fotografij z naslovom SOL ZEMLJE salzburške fotografske skupine WAGRAIN.

Mladi in izjemno nadarjeni člani Fotogruppe Wagrain so si za temo svojih fotografskih upodobitev tokrat izbrali sol in jo umetniško obdelali z različnih vidikov, kakor se pojavlja tudi v našem življenju: v rudnikih soli, v prehrani in kmetijstvu, v raznih materialih, v svetopisemskih zgodbah in duhovnem življenju. Županja prof. **Vojka Štular** je v uvodnem nagovoru omenila plodno sodelovanje mest **Pirana** in **Salzburga**. Poudarila je skupno značilnost obeh mest, ki sta se gospodarsko in kulturno razcveteli predvsem zaradi soli: Pirančani že več kot 700 let na svojih solinskih poljih ob ustju reke **Dragonje** in v **Strunjanu** pridelujejo morskoto sol, v salzburškem rudniku pa že stoletja kopljejo kameno sol. Mesti danes sodelujeta predvsem na področju kulture, povezujejo pa ju tudi številne prijateljske vezi. Tako naj bi v bližnji prihodnosti v **Salzburgu** svoja dela razstavila tudi naša fotografska skupina Portorož.

Pahor Špela

Ob občinskem prazniku je bila 14. oktobra v piranski Čokoladnici na Tartinijevem trgu otvoritev razstave *Železnica Trst- Koper – Izola- Portorož – Poreč*, na kateri je **Azra Suljić** razstavila svoje mozaike narejene iz koščkov usnja. V svojih slikah je prikazala prizore iz časov stare železniške proge, ki je pred 100 leti istrske kraje, ki sedaj sodijo eni k Italiji, drugi v Slovenijo ali Hrvaško.

In zakaj se je Azra odločila za upodobitev prizorov iz življenja Porečanke? »Sodim med ljudi, ki malce nostalgичno gledajo v preteklost in bi želeli, da se na minule čase ohrani vsaj spomin. Ta stara železnica je zame kot vlak prijateljstva, ki lahko, kot dobri duh iz preteklosti, poveže sosednje narode oz. države Italijo, Hrvaško in Slovenijo in vse ljudi, čeprav jih razdvajajo meje in govorijo drugačen jezik, imajo drugačna mišljenja, vero in kulturo,« pravi Azra.

avtorica vnaprej premišljeno in z neizmenim potrpljenjem posamično lepi na kartonasto podlago«. Naj bralce spomnemo, da smo v lanske majski številki v Portorožanu **Azro Suljić** že predstavili in tudi napovedali njeno prvo razstavo v avli občinske palače. Takrat je tudi požela prve pohvale, kar ji je dalo vzpodbudo za nadaljevanje svojega umetniškega ustvarjanja.

Vlasta Ivanič Turk

Solinar slavi svojo desetletnico

V piranskem Studiu Galeriji Gasspar so 19. oktobra odprli razstavo del članov likovnega društva Solinar, ki letos praznuje svojo desetletnico. V tem obdobju se je skoraj sedemdeset ljubiteljev likovnega ustvarjanja učilo z mentorji, ki so sodelovali z društvom.

Prvi mentorici **Aleksandri FRANCE** so sledili **Andrej TROBENTAR**, **Marjan MOTOH**, **Majda SKRINJAR**, **Marjan MIKLAVEC**, **Gani LLALLOSHI** in sedanja mentorica **Joni ZAKONJŠEK**.

Od leta 2001 je društvo Solinar včlanjeno v *Zvezo likovnih društev Slovenije*, ki pripravi vsako leto likovno tekmovanje Zlata paleta. Člani piranskega društva so na teh tekmovanjih vselej uspešni, kar desetkrat so prejeli certifikat, kar dokazuje visoko kvaliteto ustvarjenih likovnih del, dvakrat pa so bili celo nagrajeni z najvišjim priznanjem.

Trenutno v Solinarju ustvarja sedemnajst članov: **Bruno BONIN**, **Mihaela BOŽEGLAV**, **Jasna BUŠIČ** (ki je tudi predsednica društva), **Ludvika CERKVENIK**, **Jožica GOLJA**, **Dušan KMETIČ**, **Simona MAHNIČ**, **Marija PEREZA**, **Zdenka PETEK**, **Atilio RADOJKOVIČ**, **Francesco ROSSO**, **Lidija SIMČIČ**, **Neli SLUGA**, **Duka ŠOREL**, **Jana TURK**, **Eleonora UKMAR**, **Vanda VLAČIČ**.

L.S.Z.

DELO MESECA: RAZSTAVE KERAMIKE V CERKVICI MARIJE SNEŽNE V PIRANU

Med mnogimi dejavnostmi, ki jih načrtujejo in izvajajo člani Društva Prijatelji zakladov Sv. Jurija in s katerimi želijo obogatiti kulturno življenje mesta Piran, so tudi razstave keramičnih umetnin slovenskih oblikovalcev keramike, znane pod naslovom Delo meseca. Posamezno keramično delo je na ogled ves mesec, razstavljenih pa je 10 umetniških del letno.

V tem letu so tako v najstarejši ohranjeni piranski cerkvi Marije Snežne na Bolniški ulici, za katero skrbijo sestre dominikanke Sv. Katarine Sienske, razstavili dela osmih keramikov, do konca leta pa sta v načrtu še dve razstavi. In kdo so razstavljalci? Ivan Skubin iz Brega pri Golem Brdu v Goriških Brdih se je s keramiko začel ukvarjati šele pred dobrimi petimi leti, a je že imel celo vrsto samostojnih in skupinskih razstav. Sodeluje tudi na piranskem Ex tempore in tu je leta 2002 za svoje delo prejel najvišjo nagrado. Ustvarja v domačem kraju, kjer ima tudi prodajno galerijo. **Mitja Klančar** iz Ljubljane nima formalne umetniške izobrazbe. Že od rane mladosti se ukvarja s slikarstvom, ki ga je pred štirimi leti pripeljalo do odkritja umetniškega ustvarjanja v keramiki. Izpopolnjeval se je na številnih tečajih doma in v tujini. Najljubša mu je stara japonska tehnika žganja raku, ki so jo poznali že v 16. stoletju in so jo povezovali z zen budizmom in obrednim pitjem čaja. **Viktor Gojkovič** s Ptuja je kipar in restavrador, ki je za dosežke na restavratorskem področju leta 1991 prejel Steletovo priznanje. Delo, ki ga je razstavil, predstavlja eno od postaj križevega pota, narejenega za romarsko cerkev na

** Otvoritve razstav, ki jih organizira član piranskega, zelo delovnega Društva Prijatelji zakladov Sv. Jurija, Igor Krmpotič, tudi sam odličen izdelovalec keramičnih predmetov in nakita, so vsak prvi četrtek v mesecu ob 19. uri, v cerkvi Marije Snežne v Piranu. To so posebno lepi dogodki, ki se jih udeležijo domačini kot tudi obiskovalci iz drugih slovenskih mest. Uvodnemu delu s predstavitvijo oblikovalcev keramike sledi družabno srečanje, ko se ljubitelji keramike ob kozarčku in slaščicah, za katere poskrbi organizator, lahko pogovorijo z umetniki in med seboj. Vsi, ki vas zanima to področje umetnosti, ste prav lepo vabljeni, da se teh srečanj udeležite.*

Ptujski gori. Obiskovalce in poznavalce je prijetno presenetila **Mirela Grižonič Sharan** iz Pirana, ljubiteljska slikarka in keramičarka, ki z glinenimi svaljki oblikuje predvsem velike posode in v svojih delih združuje umetnost in uporabno funkcijo. **Nataša Sedej** iz Postojne je profesorica slovenskega

jezika in primerjalne književnosti, s keramiko pa se ukvarja več kot deset let. Znanje je pridobila na več delavnicah doma in v tujini in ga kot mentorica študijskih krožkov oblikovanja keramike nesebično predaja naprej. **Ana Cajnko** iz Ljubljane je slikarka in oblikovalka keramike, ki je imela doslej že 42 samostojnih razstav, sodeluje pa tudi na skupinskih predstavitev doma in na tujem. **Flora Ottoničar** iz Postojne, profesorica angleškega in francoskega jezika in članica Društva keramikov Gaja Postojna, se s keramiko ukvarja ljubiteljsko, a zelo resno. Dodatno se usposablja pri domačih in tujih kiparjih. **Tanja Smole Cvelbar** iz Ljubljane je kiparka in oblikovalka keramike z velikim številom razstav. S keramiko se ukvarja že dolga leta in zelo dobro pozna tako zakonitosti gline kot tudi postopke njene obdelave.

V novembru bo svoje keramično delo razstavila **Lučka Šičarov** iz Ljubljane, v decembru pa **Danica Žbontar** iz Brežic.

Špela Pahor

Sončni zaton in odprto zvezdno nebo

Živimo v naplhnjenem kričnem času, ki skuša z močnimi digitalnimi učinki ugrabiti našo pozornost. Pod sivim plaščem vsakdanjosti spijo naše mehke podobe otroštva, spontanosti in sanjarij, ki so globoko zakopane v breznu naše podzvesti. Tisočkrat so nam že povedali, da moramo svet, ljudi in stvari gledati s srcem; a kako spet v sebi odkriti otroka, kako se odpreti za drugačnost, za proizvod, ki ga ni potrebno prodajati, ki nas osupne s svojo preprostostjo. Odločitev sama, da hočemo s poezijo, gibom ali celo s prodajo našega izdelka izboljšati svet, premakne zorni kot opazovanja. Kako surovo, konzumno potrošnjo v obliki boja in bega preobraziti v obliko, ki je našemu srcu in duši bolj lastna. Ko se bomo povabili v svet mehkobe in čutnosti, se bodo ostri robovi sveta (kdo bo koga, kdo bo poraženec in kdo zmagovalec) za hip razblinili. Pravkar ste dobili vabilo na ples. Ne ustrašite se svoje sence. Predajte se intuiciji, predajte se oceanu, ki vas bo zazibal v sanje. Pustite se zapeljati novim podobam resničnosti.

Nad nami vzhaja zvezdno nebo, kometi padajo, rojevajo se nova osončja. Povsod je prostor za naša upanja in hrepenenja. V nas spijo čudovite možnosti. Nismo le neposrečen met narave v smeri proti človeku. Mi smo verniki lepih sončnih zatonov. Mi čutimo, kako se skrivne sladkosti življenja kot sončnice razpirajo pred nami. Mi smo glasniki post-nove dobe. Dobe odpuščenja in novih možnosti. Srečno pot.

Igor Bizjan

Zbiramo stare embalaže in fotografije o Drogi in njenih izdelkih

Naslednje leto praznujemo **40 let** uspešnega delovanja.

Pomembni jubilej bomo zaznamovali z razstavo, na kateri bomo predstavili svojo bogato zgodovino.

Prosimo vas, da nam priskočite na pomoč pri zbiranju starih embalaž, fotografij, oglasov ter drugih zanimivosti iz naše preteklosti.

Za vse, ki nam boste posodili svoje spomine, smo pripravili tudi dišeče presenečenje.

080 1131
informacije
www.droga.si

DROGA

IL CORO »GIUSEPPE TARTINI« NEL CUORE DEL VENETO

Il Coro »Giuseppe Tartini« della Comunità degli Italiani di Pirano ha avuto uno splendido avvio all'attività della stagione 2003/2004. Dopo intensive prove si è presentato il 27-28 settembre al pubblico di Marostica, storica cittadina, nel cuore del Veneto.

Una quarantina di partecipanti tra coristi e accompagnatori, ha risposto, puntualissima, all'appello del presidente del coro **Mariela Lovrič Petrič**: questa volta anche la mascotte, il piccolissimo **Tjaš**, di sei mesi appena, al seguito di mamma **Blanka** e papà **Kristjan**.

Il Coro »Giuseppe Tartini«, ospite dei *Cantori di Marostica*, si è esibito in concerto nell'ambito dell'*Autunno Musicale*, assieme alla corale locale. I due complessi, il *Coro Misto »Giuseppe Tartini«* diretto da **Milada Monica** e la *corale mista »I Cantori di Marostica«* diretta da **Albano Berton**, hanno eseguito brani sacri e profani, d'autore e popolari nella *chiesetta di S. Marco*. Nell'austero tempio sconsacrato il programma della serata si è snodato presentando alternativamente i due cori: si è presentato in apertura il coro veneto con i canti sacri. I caldi applausi sono stati anche da accompagnamento all'ingresso nel presbiterio, del coro piranese che ha proseguito con sei canti tra il sacro e il profano: *Amazing Grace* (arrang. **Paladini-Monica**), il *Gloria* (dalla *Missa in honorem Sanctae Ceciliae* di **A. Foester**), lo spiritual *Go Down Moses*, e gli ever green *Over the Rainbow*, e *Can't*

Help Falling. Festeggiatissimi all'occasione i solisti **Janez Zabukovec** e **Neven Stipanov**. Importantissimo è stato il supporto della pianista **Nataša Carnelutti**. *Gerusalemme* e la *Sacra Spina* di **G. De Marzi**, *Oh tu stele!* di **A. Perosa** sono stati il successivo impegno del coro locale, che ha preceduto l'ultimo ingresso del coro istriano.

In finale sono stati eseguiti i canti popolari

(*Vuoi che ti compri, Pa se sliš, Plovi, Plovi, La bora*), che il caloroso pubblico ha premiato con copiosi consensi. Indovinata la presentazione di ogni brano, per il *Coro di Pirano*, di **Sandro Sambi**.

Domenica 28 settembre, con grande partecipazione emotiva, il coro ha cantato alla *S. Messa*, officiata all'occasione da padre **Giu-**

seppe Berton, missionario in *Sierra Leone*, che alla fine ha ringraziato con gratificanti parole di elogio per l'accompagnamento al rito.

Mentre il coro era impegnato al rito religioso, due artiste della nostra Comunità, le ceramiciste **Apollonia Krejačić** e **Mirela Sharan**, si prodigavano a dimostrare la loro creatività assieme ad altri nomi importanti, nell'ambito dell'apertura dell'annuale manifestazione *MarosticArte*.

La mattinata si è conclusa con un ricevimento nei saloni dell'antico *Municipio di Marostica*, ai margini della storica Piazza con »*Scacchiera*«. Qui si sono svolti i discorsi di saluto della signora **Maria Angela Cumano**, Assessore alla Cultura, dell'Ufficio Cultura di Marostica e del prof. **Luciano Monica**, Consigliere del Comune di Pirano in rappresentanza della *Comunità degli Italiani »Giuseppe Tartini«* di Pirano, che hanno ribadito, prima dello scambio di doni, l'importanza di questi incontri che travalicano l'evento canoro.

Luciano Monica

* Le iscrizioni al Coro »Giuseppe Tartini« sono ancora aperte. Benvenuti!

Presunljiva zgodba »hendikepiranega« otroka

KRSTNA UPRIZORITEV FRANČIČEVE DRAME JANOČKA

»Bi se vi smejali, če bi videli otroka, ki mora svojo žalost zaupati steni, ker nima nikogar drugega?« (Alice Miller)

Premierna gledališka uprizoritev *Frančičeve drame Janočka* konec letošnjega septembra v ljubljanskem gledališči Glej je svojevrsten dokaz, da je na slovenskih odrih potrebno imeti precej hrabrosti za odslikavo temnejših plati sodobnega življenja. Običajno so namreč bolj zaželeni lahkotne tragikomedije ali humoristično obarvane monodrame, ki le »od daleč« problematizirajo marsikdaj neljuba dogajanja v na videz toplih in urejenih družinskih okoljih.

Predstava *Janočka* v režiji **Nika Goršiča**, ki se pod režije podpisuje **Nick Upper**, obravnava presunljivo zgodbo hendikepiranega otroka iz psihopatoške agresivne družine ob popolni družbeni odsotnosti in indiferentnosti. Kruto resnično je v drami pisatelja, ki živi v Piranu, prikazano prikrito ali odkrito nasilje staršev, ki čustveno nestabilni pogosto izgubljajo (samo)nadzor nad svojimi postopki, prav tako pa nimajo dovolj volje in moči, da bi se, zasvojeni s dehumanizirano potrošniško miselnostjo, poglobili v razklano duševnost svojih odrasčajočih otrok. Njihova neuresničena pričakovanja se na čustvenem področju manifestirajo z obžalovanjem, obupom, nemočjo in apatijo. To pa otroka ubija na obroke: jemlje mu samozavest, občutek samospoštovanja in prirojeno potrebo po medčloveški komunikaciji. Od tod

dalje pa je seveda le kratek korak do zaničevanja in odklanjanja sveta odraslih, beg v neke vrste paralelne svetove, prežete z resignacijo, odrinjenostjo in virtualnim sovraštvom. Strokovna sodelavka predstave *Janočka* dr. **Gabi Čačinovič-Vogrincič** v gledališkem listu poleg drugega naglašja, da kruta zgodba o »ubijanju« otroka neznosno boli, ker je resnična in ker se nas tiče: »Ubijanje otroka se začne mnogo prej, kot z udarci, z mučenjem. Ubijanje se začne ko mu vzamejo besede na grozovit način, povzročijo, da jih ne potrebuje. Ubijanje se začne, ker se ne začne dobra izkušnja o varni bližini, o lastni vrednosti, o tem, da je mogoče povedati, kdo si in kaj želiš tako, da te odrasli, od katerih si popolnoma odvisen, razumejo«.

Slavko Gaberc

KAKO SO SE OBNESLI EKOLOŠKI OTOKI?

*Ločeno zbiranje odpadkov bi lahko bilo boljše * V dobi elektronike lahko pričakujemo tudi elektronsko zbiranje smeti*

Da so posledice sodobne civilizacije z njeno hiperprodukcijo in potrošništvom, ki mu ni videti konca, tudi težko obvladljive količine odpadkov, radi odmislimo. Že davno so minili časi, ko smo vse, kar je bilo vsaj malo uporabno, sami doma predelali in le malokaj zavrgli. Naša civilizacija hitrega tempa nas je navadila živeti v stilu "uporabi in odvrzi" (žal se ljudje te formule nemalokrat poslužujejo tudi v medčloveških odnosih - a to je že druga zgodba). S temno stranjo sodobnosti - grmadami odpadkov - se seveda sooča tudi občina Piran, ki je pred skoraj tremi leti začela modernizirati dotedanji način ravnanja z odpadki.

Kako zbirati odpadke v svojem gospodinjstvu?

Tako je občina lani uvedla *ekološke otoke* z zabojniki za ločeno zbiranje stekla in papirja, februarja letos pa še za plastiko.

Komunalno podjetje **Okolje Piran**, ki je izvajalec občinskega *Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki*, enkrat mesečno zbira še kosovne, dvakrat na leto pa tudi nevarne odpadke iz gospodinjstev. Prebivalci smo se morali, enako kot Okolje, nekako prilagoditi - eni bolj drugi manj - novemu načinu zbiranja

• Onesnaženje ločeno zbranih odpadkov - papirja, stekla, plastike - se poveča v poletnih mesecih. Morda temu botruje večje število turistov in drugih obiskovalcev, ki niso seznanjeni z načinom zbiranja odpadkov v občini Piran, ali pa smo zaradi vročine vsi bolj nemarni. Ločeno zbrani odpadki so najpogostejše onesnaženi na sledečih zbirališčih: **v Piranu** ob koncu Oljčne poti, **v Portorožu** na Fizinah (skladišče soli), **v Luciji** na Vojkovi in Ulici borcev ter pri betonarni, **v centru Strunjana**, na **Seči** pri cerkvi, ob gostišču Pri Marički **v Parecagu** ter na cesti proti Kortam. Tu bi lahko bil poziv, da se poboljšate!

• **Kdaj odvažajo ločeno zbrane odpadke?** Papir vsako prvo in tretjo sredo, steklo drugo in četrto sredo v mesecu, plastiko pa kar vsak četrtek.

smeti. Tako smo vsak po svoje v svojem gospodinjstvu improvizirali različne zbiralnike za posamezno vrsto odpadkov (kar, mimogrede, zasede precej prostora!). In ker se ljudje trudimo spreminjati svoje navade, smo še posebej pozorni na to, kako Okolje ravna z "našimi" odpadki. Ko smo opazili, da se vse odpadke odvažajo z istim vozilom, smo seveda zaključili, da je naš trud zaman, saj naj bi vsi odpadki končali na istem kupu. Na piranskem Okolju so takšne trditve odločno zanikali in podrobneje pojasnili potekanje ločenega zbiranja odpadkov.

• Odpadki v količinah

Lani so pri Okolju zbrali okoli 74 ton stekla, papirja so nabrali več kot 210 ton in čez 1,2 milijona kosov odpadkov. V letošnjem devetmesečnem obdobju je bilo stekla že več kot lani (okoli 87 ton), več so natehtali tudi papirja (skoraj 250 ton), plastike, ki so jo začeli zbirati letos, pa je bilo 14 ton. Zavrženih kosov so našteali 855.630 tisoč, nevarnih odpadkov so zbrali 6,5 ton (najpompnimo, da nevarne odpadke zbirajo le ekološko bolj osveščeni občani, ki pa jih je k sreči vsako leto več!)

Kolikšen je ekološki čut piranskih občanov?

Običajne odpadke iz gospodinjstev (vsebinsa črni zabojniki) odvažajo štiri dni v tednu: ob ponedeljkih, torkih, petkih in sobotah. Z istim smetarskim vozilom resda odvažajo tudi posebej zbrane odpadke (plastiko, papir, steklo), vendar šele potem, ko ga temeljito operejo! V zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov pa se vsemu trudu navkljub znajdejo tudi običajni, ki onesnažijo papir, plastiko ali steklo. Tako so jih delavci Okolja, namesto v reciklažo, prisiljeni odpeljati na odlagališče smeti.

Kosovni odpadki

se zdaj zbira ne le enkrat letno ob enkratni pomladni akciji Čiščenje okolja, temveč redno enkrat na mesec. (Okolje obvešča prebivalce o lokacijah zabojnikov in datumih zbiranja s posebnimi informativnimi letaki). Na zbirališčih pa se včasih nagrmadijo ogromne količine kosovnih odpadkov, kar je bilo še posebej moteče v Piranu (*na Rokovem trgu, Trgu 1.maja*). Zaradi tega so v poletnem obdobju zbiranje teh odpadkov premestili **na Fornače**, od koder jih je Okolje odvažalo vsak dan. Novost se je dobro prijela, zato na Okolju razmišljajo ali naj v starem mestnem jedru sploh še uvedejo zbirališča kosovnih odpadkov (žal pa jih mnogi še naprej odlagajo kar na ulice).

Livija Sikur Zorman

• **Uveljavljanje ločenega zbiranja odpadkov** lahko najenostavnejše vzpodbudimo, če ljudi "nagradimo", da plačajo manj. Če bodo torej imeli manj običajnih (mešanih) odpadkov, bodo plačali manj (zato bodo plastiko, papir, steklo, ipd. bolj vestno in dosledno odlagali le v posebne zabojnike!).

Razen v piranskem mestnem jedru, kjer zbira smeti v vrečkah, pa take ekonomske vzpodbude ni! Individualne hiše plačujejo pač za običajne 200-litrne črne zabojnike, ki jih praznijo dvakrat tedensko, vedno enako - ne glede na to koliko smeti se v njih nabere!

Torej zavisi predvsem od okoljevarstvene zavesti posameznika oziroma članov gospodinjstva ali bodo ločeno zbirali posamezne odpadke ali pa jih bodo vse skupaj metali v svoj smetnjak pri hiši. Zato Okolju predlagamo še eno novost, ki je menda v ZDA že običajna, v naši prestolnici pa se že tudi spogledujejo z njo - uvedbo zabojnikov za običajne odpadke z vgrajenimi elektronskimi čipi. Uporabniki bodo lahko smetnjak odprli le s posebno kartico, elektronski čip pa bo zabeležil, kdo in koliko smeti je stresel vanj. Manj bomo stresli smeti, manjši račun bomo dobili za njihov odvoz.

ZA VLADAVINO RAZUMA ALI DRZNI SI BITI PIRANSKI GIMNAZIJEJEC

Ob 10 letnici Gimnazije Piran so v Tartinijevem gledališču 22. oktobra letos dijaki pripravili svojo prireditev, ki so jo pospremili s sloganoma **Že 10 let odpiramo okno v svet in Drzni si biti piranski gimnazijec**. Ne dvomim, da se je, vsaj zadnji, marsikomu zdel prevzet in samovšečen. Toda prireditev je povsem upravičila ne le slogana, pač pa tudi 10 letnico obstoja piranske gimnazije.

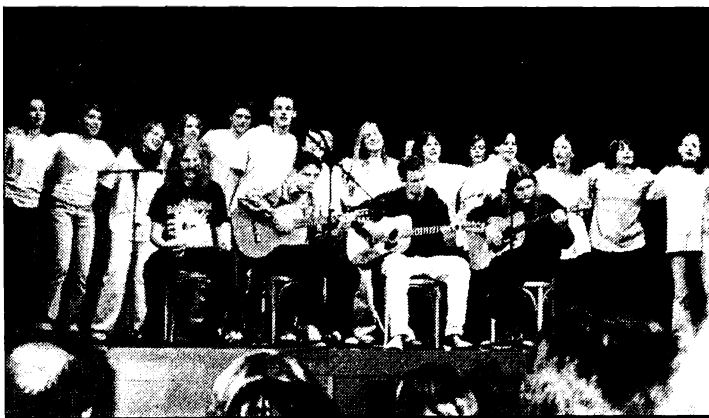
Gimnazijci in gimnazijke so dali jasno in prepričljivo vedeti, da poleg dolgočasne in tradicionalno duhamorne kvazi kulture, kakršno v piranski občini srečamo na okostenelih in vase zaverovanih prireditvah tipa osrednja proslava občinskega praznika ali slovenske kulture (ob katerih bi se Prešeren razjokal od obupa), obstaja še kaj drugega, predvsem perspektivnega! Generacija mladih prihajajočih intelektualcev v uvodnem *Manifestu* napoveduje diktaturo razuma, ki odločno zavrača totalitarizme, kot je med drugim povedal četrtošolec **Miha Ječič**, s čemer je samozavestno in popolnoma upravičeno sporočil, da so piranski gimnazijci prva liga. Ker so dokazali, da se je mogoče zabavati in misliti, ker so svoji predstavi vdihnili tisti prepotrebni občutek svetovljanstva z denimo jazz komadom *Rdeči baron*, ali pa *Strange World* skupine **Iron Maiden**, s čimer so presegli provincialno zatohlost. Ob tem se je pokazalo, da se ob zlitju domače tradicije s

tujo doseže novo kvaliteto in se lažje spozna naše domače stanje duha (kot denimo s komadom **Terre Folk**, ki ga je odigral *Fis Mol Trio* - Irska). Gimnazijci so pokazali, da poleg etablirane kulture, s katero nas zasipavajo samooklicane kulturne lokalne ustanove in

k zabavi. Njihove glasbene točke so zajele od klasičnih do sodobnih motivov, tako resno kot pop kulturo, s čemer so jasno odstranili ločnice, da bi jim lahko kdorkoli očital enostranskost ali omejenost.

Mladinske kulture ali če hočete, subkulture, so vedno štartale na pozitivne vrednote kot so: enakost, solidarnost, kozmopolitizem, kar je na nek način vedno ogrožalo našo »domačijskost« belih hišic, vrtičkov in plotov, parohialnost in omejenost, ki jo v Piranu nikoli ne moreš zgrešiti. Žal ni možnosti, da bi našteali vse nastopajoče, ali da bi razširili posamezne vtise. Upal pa bi si trditi, da tudi v kakšnem elitnem londonskem collegu (šola primerljiva z našo gimnazijo) ne bi pripravili nič boljše predstavitev. Prireditev piranskih gimnazijcev je dala tisto, zaradi česar bodo čez nekaj let piranski gimnazijci lahko ponosno in samozavestno dejali: bili smo piranski gimnazijci, kje ste pa vi bili takrat?

Marko Zorman

Na koncu so se nastopajoči gimnazijci od občinstva poslovili s Kreslinovim Jutrom. (Foto: D. Mekis)

zavodi, kot so Avditorij, katerim alternativa je potrošniško naravnana zabava tipa »Planet pub«, obstaja tudi pristna mladinska kultura, katera zna pričarati pravo razpoloženje, ki vzpodbudi k razmišljanju in nenazadnje tudi

Letošnji Neptunov krst je bil le prireditev znotraj šole

Po dolgih in predvsem zasluženih poletnih počitnicah se je bilo prav prijetno vrniti med stare prijatelje in sošolce, saj so bili prvi dnevi septembra prav prijetni in lahkotni. A vendar vse to ni trajalo dolgo, kmalu so se začela predavanja, razlage in snov se je začela kopičiti; zato so prav prišli že tradicionalni 57. Neptunov krst ki je letos potekal kot vsakoletna šolska tradicija in je bil le rezultat prizadevnih profesorjev in pridnih dijakov ter prva letošnja ekskurzija in športni dan.

Tako so v začetku oktobra že obiskali sejem varnosti v Celju, kjer so si ogledali gasilsko, policijsko in vojaško opremo, oblačila, obutev in njihova značilna znamenja, priče pa smo bili tudi gasilski akciji gašenja požara. Po sicer malce naporni, a vsekakor poučni in zanimivi strokovni ekskurziji ter ogledu za Slovenijo pomembnega srednjeveškega mesta Celje z njegovim gradom, je bil naslednji dan že na vrsti športni dan, na katerem je srednješolce pomorske šole pot vodila od portoroškega Avditorija, preko predora Valeta, čez Belveder v izolski San Simon. Dijaki smeri elektrotehnika in elektronika pa so, namesto v Celje, odšli na sejem elektronike v Ljubljano.

Poleg tega so si ogledali kulturnozgodovinske znamenitosti mesta in nekatera podjetja, ki delujejo na področju elektrotehnike.

Živa Cankar

Foto: Lea Kalc Furlanič

• Poleg osrednje prireditve v gledališču Tartini 22. oktobra letos so piranski gimnazijci ob 10-letnici svoje šole pripravili še vrsto razstav in rock koncert na prostem, s katerimi so 17. oktobra popestrili dogajanje v Piranu.

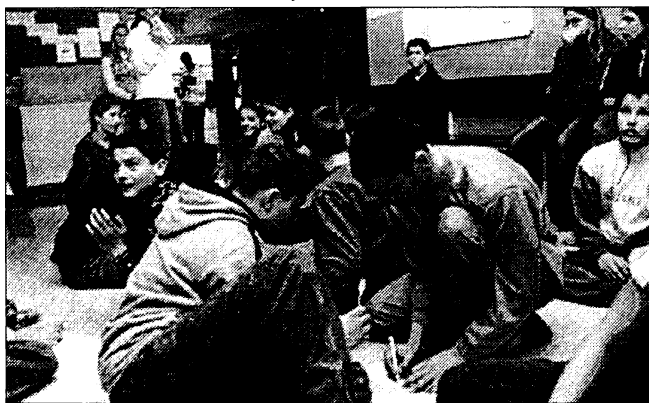
Na odru so se zvrstili bivši in sedanji bendi, ki so se v zadnjih desetih letih oblikovali iz vrst piranskih gimnazijcev: **Blues Back**, **Sticty Commercial**, **See you tomorrow**, **Claudia** in drugi. Glavni zvezdi večera pa sta bili skupini **Sensation** in **Delirium**.

B.D.

Piran je staro mesto in ima bogato zgodovino. To se vidi že na prvi pogled - stare hiše, ozke ulice, zlizani kamni, lepa arhitektura, bogate cerkve. V arhivih - mestnem, samostanskem in župnijskem so statuti, pisma, testamenti, mirovne pogodbe, matične knjige, sodbe... Imamo seznam mestnih županov od 12. stoletja naprej, v kronikah so zapisani dogodki o življenju v mestu in celi občini. Dokumenti so napisani v čisti latinščini, ljudski latinščini, beneškem narečju, italijanščini, v slovenščini in še v kakšnem drugem jeziku. Piran je bil živahno mesto - gospodarstvo, družbene dejavnosti in uprava so zahtevali šolane ljudi, ki so znali pisati in računati.

Piranski meščani so bili v 13. stoletju večinoma še nepismeni, razen duhovnikov. Nekje piše, da je bila prva redna šola že v 14. stoletju, občina da je plačevala "*il dottore di grammatica rector et professor scholarum*". Prvi znani doctor grammaticae je bil 1328 Gasparini. Meščani so se zbirali v bratovščinah, akademijah in društvih, v katerih so se učili, brali, razpravljali, muzicirali, peli ... **Pomembno vlogo so igrali samostani.**

V Piranu so bili redi filipinov, oservantov, avguštincev in benediktincev. Giacomo Tommasini piše v 1. polovici 17. stoletja: "... Tisti iz bogatih krajev, kot so npr. Koper, Milje in Piran, gredo študirat ... ven ter postanejo odlični doktorji, pravniki, zdravniki..." Še ob koncu 18. stoletja so bili Pirančani, tako kot večina Evropejcev, nepismeni. Redki so se na hitro podučili v pismenosti, pravi in matematiki pri menihih v **Kopru, Piranu** in na **Bernardinu**. Univezitetno izobraženih je bilo malo.

V času Napoleona je delovalo v Piranu dvanajst izobraženih frančiškanov, rojenih Pirančanov. Njim je francoska oblast zaupala ustanovitev šole, osnovne in srednje, odprte vsem meščanom. Leta 1815 je avstrijska oblast ustanovila osnovno ljudsko šolo, ki je delovala v stavbi ob minoritskem samostanu. Piranska občina je hotela več šol, kot je predvidela avstrijska oblast in je 1848 ustanovila realko (*Scuola reale*). To je bila tipična nemška šola, v kateri se je poučevalo matematiko, naravoslovne vede in jezike - ob italijanščini še nemščino in francoščino. Leta 1871 je realka dobila status državne tehnične šole za celo istrsko pokrajino. Sicer so bile v tem času še realke v **Trstu** in gimnazija v **Kopru**, pa pomorska šola na **Lošinju** in v **Trstu**. Po 7 letih šolanja na piranski realki

se je dijak lahko vpisal na državno univerzo ali delal izpite za državnega uradnika ali se izpopolnjeval za tehnični poklic. Šola je rabila nove prostore za učilnice, laboratorij in knjižnico, zato je občina postavila novo stavbo v bližini samostana. Prej je na tem mestu že v 15. stoletju delovala bolnišnica, potem zavetišče za ostarele (pred desetletji je bila v tej stavbi slovenska osnovna šola in danes je slovenska gimnazija).

Učni pogoji v realki so bili slabi, v učilnici je bilo od 70 do 80 učencev. Boljši učenci in tisti iz bogatejših družin so zato obiskovali koprsko gimnazijo, ki je dala boljšo osnovo za nadaljevanje študija na univerzah. Piranska realka je delovala le do 1884, ker je bilo premalo učencev - ni jih bilo iz drugih krajev, ker ni bilo dijaškega doma in štipendij. Po njenem zaprtju se je Piran moral zadovoljiti z poklicno šolo v palači Trevisini, ki je delovala samo zvečer.

V arhivu je podatek, da je pred 100 leti delovalo v Piranu več šolskih mojstrov, profesorjev, doktorjev teologije, doktor prava, dva slikarja, kipar in dva glasbena mojstra.

V začetku 20. stoletja se začne razvijati turizem, ki išče ljudi z znanjem nemščine, računanja in poslovnega dopisovanja. Leta 1902 ustanovi občina trirazredno žensko meščansko šolo. Številne učenke so nadaljevale šolanje na goriškem učiteljsku in se vrnile kot učiteljice.

1913 je ustanovljena fantovska meščanska šola, preskok v realko pa je preprečila 1. svetovna vojna. Leta 1919 je ustanovljena triletna tehnična šola, ki postane leta 1925 poklicna šola. Ta ne zadošča za piransko občino s 15.000 prebivalci in z bogatim meščanskim slojem. Pirančanom slaba prometna povezava ne omogoča vsakodnevne odhajanja na šolanje v Koper ali Trst, nekateri pošljejo otroke v dijaški dom v **Trst, Koper, Pazin** ali **Poreč**. V letih 1932-38 je bilo manj kot 100 piranskih družin, ki so plačevale šolanje svojim otrokom. Poiskali so drugačno pot do izobrazbe - na šolanje v

večjem mestu so se pripravljali pri zasebnih profesorjih. Okoli 1930 začne s poukom na svojem domu v Fornačah **Antonio Sema**. Gimnazija Antonio Sema, ki danes domuje v Portorožu, je bila ustanovljena 1945, torej bo čez dve leti praznovala 60-letnico.

Slovenska gimnazija v Piranu je bila ustanovljena leta 1961 (med ustanovitelji gimnazije je bil prof. Božidar Jevšev, ki je bil do njene ukinitve, tudi njen ravnatelj) in je delovala do leta 1983. Po desetletni prekinitvi je bila leta 1993 ponovno oživljena.

Danes imamo v piranski občini slovenske in italijanske osnovne šole, slovensko in italijansko gimnazijo, srednjo pomorsko šolo, glasbeno šolo, fakulteto za promet in zveze, višjo turistično šolo, visoko šolo za podjetništvo in univerzo za tretje življenjsko obdobje, v vseh teh je učni jezik slovenski.

Upam, da se bo kateri od mladih piranskih izobražencev lotil resne raziskave o šolstvu v Piranu. Naj bo ta skromni in nepopolni zapis za spodbudo.

Nada Kozina

Z dnevnega reda 9. redne seje občinskega sveta občine Piran, ki je bila sklicana za 30. oktober letos:

- v drugi obravnavi je predlog Odloka o občinskih cestah v naši občini,
- prvič so obravnavali Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča in Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Piran.
- v obravnavi je ustanovitev skupnega organa za izvajanje nalog občin na področju oskrbe s pitno vodo.
- občinski svetniki pa so dobili informacijo o poteku investicije garažne hiše pri piranskem pokopališču.
- potrjevali so novelacijo investicijskega programa projekta Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v Mestni občini Koper, občini Izola in Piran.
- sklepali so o namenu zadolževanja naše občine v letu 2003 in o pobratenju med piransko in občino Aqualagna v Italiji.

**Stari časi so bili mladost sveta.
(Francis Bacon)**

AKTIVNOSTI PO MERI OTROK

Letošnjega 2. oktobra smo se v Piranu zbrali otroci iz piranske občine, da bi se ob tednu otroka družili, spoznavali in se drug od drugega učili.

V dvorani Krajevne skupnosti Piran (žal je deževalo, sicer bi bili na Tartinijevem trgu) smo se zbrali učenci iz OŠ Sečovelje, OŠ Cirila Kosmača Piran in Centra za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan. Učenci iz Strunjana so nam predstavili svoje čudovite glinene izdelke,

Stojnice, ki so jih postavili osnovnošolci šol piranske občine na letošnji svetovni dan proti mučenju živali - 4. oktobra -, so bile dobro obiskane.

akvarele, slike iz semen, popisane kamenčke, ročno tkane preproge, prizor iz narave (sestavljen iz naravnih materialov) ter še mnogo drugih lepih stvari. Učenci iz OŠ Sečovelje so nam predstavili svoj projekt o solinah in izdelke, povezane z njim: brošurice, plakat, figurice, model lesenega vozička za prevažanje soli ... Piranske osnovnošolce so zastopali učenci iz drugega a in b razreda. Predstavili so nam svoj lanski projekt o kruhu, nam povedali, česa so se naučili, povrhu pa še zapeli pesmico o nastanku kruha. Pripravili so tudi slano testo in skupaj smo iz njega naredili nekaj izdelkov. Epicenter iz Pirana, ki je z UNESCO klubom Piran organiziral to srečanje, se je predstavil z glinenimi izdelki in pisanimi kamenčki, ki smo jih lahko sami tudi okrasili.

Namen tega našega srečanja je bil tudi ljudi spomniti, da je četrty oktober razglašen za mednarodni dan proti mučenju živali! V ta namen so mladi prostovoljci že prej na šolah, takrat pa tudi na piranskem

trgu, zbirali hrano za pasje zavetišče v Kopru. Mladi prostovoljci iz OŠ Sečovelje, OŠ Vincenzo de Castro Piran, Gimnazije Antonio Sema Piran, OŠ Cirila Kosmača Piran so prinesli tudi svoje živali (kokoš, skobčevko, želvo), predvsem pa plakate o njih, saj so vrstnikom in mimoidočim predstavili, kako sami skrbijo za svoje ljubljence. Posebnost dneva je bil legvan, ki je rad skočil na ljudi. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali, da smo zbrali tako veliko hrane, ki jo bomo dostavili pasjemu zavetišču v Kopru.

Prošnja, naj vsak počisti za svojim psom

Mladi prostovoljci smo se ob tej priložnosti spraševali, kako naj se poskrbi za vse živali, ki zapuščene tavajo po naših ulicah. Učenci iz OŠ Cirila Kosmača Piran pa so občanom delili listke s prošnjo, naj za svojimi pasjimi ljubljenci pobirajo iztrebke. Če bi to delali vsi, bi bil

Največja atrakcija je bil legvan, ki je pritegnil predvsem otroško občinstvo.

Piran nedvomno lepši in otrokom (ter odraslim) prijaznejši kraj!

Na koncu smo se dogovorili, da se zagotovo na podobni prireditvi srečamo tudi prihodnje leto - z upanjem, da nam bo vreme bolj naklonjeno, da bomo lahko mednarodni dan proti mučenju živali pravi otroški žur.

Jasna Jejčič, Nika Bartole, Valentina Žerjal
OŠ Cirila Kosmača Piran

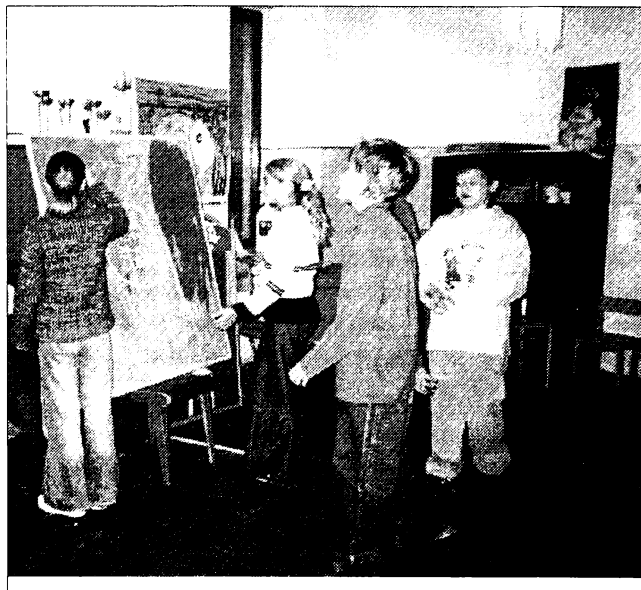
MOTIVACIJSKA HIŠA

V prostorih piranskega Epicentra se je pričel projekt Motivacijska hiša. V Motivacijski hiši se otroci učijo, kako se je treba učiti. Tako se učijo rokovanja z računalnikom, nastopanja v javnosti, kako se napiše časopisni ali radijski prispevek, žongliranja in različnih socialnih spretnosti. Vse učenje poteka po projektni metodi. Otroci raziskujejo, odkrivajo, poizkušajo, iščejo informacije po literaturi, sami sestavljajo plakate ter svoja odkritja predstavijo pred prijatelji. Vse, ki bi se radi pridružili igri, zabavi in učenju, v Motivacijski hiši vabijo medse!

Za info pokliči: 041 72 42 62, Mojmir

Motivacijska hiša vabi:

- v sredo, 5. novembra ob 18. uri na srečanje z novinarko Primorskih novic Natašo Hlaj, ki bo predstavila novinarski poklic in časnikarske veščine;
- v sredo 12. novembra ob 18. uri pa na pogovor z arhivarjem in zgodovinarjem Mariem Rožacem o Piranu nekoč in danes.

LADY M. SE PREDSTAVI

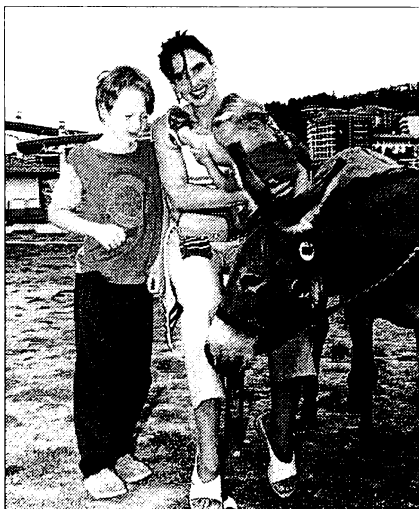
Sem triletna oslica. Ime mi je Lady Mala. Živim na Belem Križu pri prijateljih TnT-jevcih, članih društva za izenačevanje pravic iz Pirana. Dobili so me, ker me zaslužijo. Angležem so ljudje z izkušnjo duševne prizadetosti poslali nekaj projektov. Zmagal je projekt OSEL in dobili so denar zame in za hlevček.

Le kako jim je to uspelo, se sprašujete. Ha! Treba je pokazati znanje, voljo, pripravljenost za delo, predstaviti je treba veliko izvirnih zamisli, utemeljiti njihovo koristnost in izvedljivost: treba je biti odločen, da bi projekt zaživel in živel. Izvajalci projekta morajo biti hrabri, da se postavijo po robu vsem oviram, ki jih nastavljajo drugače misleči. Srečo imam, da moji prijatelji - ljudje z izkušnjo duševne prizadetosti - , ob ustrezni podpori odlično izpolnjujejo vse te pogoje in sem zato lahko v njihovi prijetni družbi.

Ali lahko kdo odstopi rabljeno opremo za osle?

Osli smo priznane skromne živali, a se moram vseeno malo hvaliti. Pri uresničevanju v projektu zapisanih nalog bom zelo, zelo pomagala: ko me bo moja **Darja**, ena od mojih lastnic, slikala z ljudmi, ki se bodo želeli ovekoveti z mano, bom pokazala vso svojo nadarjenost za poziranje in bom nastavila svojo lepšo stran. Tudi na rojstne dneve me bodo povabili. Hodila bom na prireditve v opravi, kakršno so imeli osli včasih in bom s tem razveseljevala starejše občane, mlajše pa podučevala. O, ravno prav, da sem se spomnila: *Lepooo vas prosim, ali ima kdo doma še kaj opreme za osla, ki jo je pripravljen odstopiti. Nič hudega, če oprema ni več uporabna, vseeno nam bi prišla prav. Hvala! Gremo naprej! Obiskovala bom vrtnice in šole. To je primer združevanja prijetnega s koristnim: zaljubljena sem v otroke, oni pa vame, kar nam je v veselje, koristno pa je to, da so mi že obljubili, da ne bodo nikoli več zavrgli niti koščka kruha, pač pa ga bodo skrbno posušili in mi ga ponudili ob prvem*

srečanju. To bo imenitno! Jaz sem koristna, če že samo stojim. Uroš sedi na stolu, jaz pa stojim ob njem. Glavo mu naslonim na ramo, da me lažje boža. Tako lahko stojim celo uro in poslušam, kako mi kar naprej pripoveduje najrazličnejše stvari.

Lady M. ima še posebej rada otroke (Foto: J. Rusjan)

Lady M. na krajevnem prazniku

Zadnjič sva se odpravila z **Urošem**, ki je peljal na povodcu mojo najboljšo prijateljico psico **Mauro**, na praznovanje KS Portorož na plažo. Psico smo vzeli že odraslo iz zavetišča in je zato zelo, zelo dobrega srca. Sproti smo pobrali še našo **Darjo**, ki je imela fotoaparat okoli vratu. Joj, kakšno veselje so imeli z menoj otroci in odrasli! Čudili so se, kako dolgo že niso videli osla in so se po vsej sili hoteli slikati z menoj. Darja je na to

komaj čakala in si je s slikanjem prislužila za novi film. Med tem je Maura vodila Uroša po travniku kot prava vodnica za slepe. Vsi so jo na vso moč hvalili. Morda je zato nosila svojo glavo tako pokonci. Jaz sem imela svojo glavo rajši sklonjeno, saj se vendar z dvignjeno glavo ne da pasti. Travnica je bila res nekam kratka in povaljana, a prijetno slana. A ne vprašajte me po mojem zadovoljstvu, ko sem ugotovila, kako slastni so cigaretni ogorki in teh je bilo na prizorišču na sto tisoče. Redarji so zadovoljno vzklikali, da me takoj sprejmejo v službo za čistilko, moji spremljevalci pa so me grdo gledali in rekli, da se ne spodobi za pošteno oslico, da bi se drogirala. Kdo bi razumel ljudi?! Pa kaj, saj tudi ljudje nas ne razumejo povsem in tudi oslovščine ne obvladajo. Prenekateri človek, ko me zagleda, začne v čudnem narečju slabo izgovarjati l-aaa. Ko bi le vedel, kaj to po oslovsko pomeni, bi gotovo zardel. Ni skrbi: zaradi tega oslovstva potrpežljivost ne bo načeta.

Bolj važno nam je, da nas imate ljudje radi. Prav uživam in moji prijatelji z mano, ko dedki pripeljejo svoje vnučke k meni na obisk in prinesejo polno dobrot zame: suh kruh, korenček in tudi jabolka. Ali pa, ko pridejo šolarji, to je veselje! Kako lepo je biti priljubljen! Resnici na ljubo, se najde kakšen tak, ki je do nedavnega imel še sam osla, sedaj pa meni zavida srečne trenutke s prijatelji. A takega človeka na srečo le stežka srečaš in prav je tako.

Pa srečno in spomnite se tudi vi name s kakšnim slastnim, presušanim koščkom kruha. **Pridem tudi ponj, če me pokličete na 041 333 147.**

Vaša Lady M.

borzno posredniške družbe

- Ni vseeno, kako obračate vaš denar, da bo najbolj donosen.
- Zato ravnajte modro in poiščite nasvet strokovnjakov

v Kopru, Pristaniška 12, tel.: 05/663-31-00

Sporočila Društva Obzorje Piran:

- Osel gre samo enkrat na led, starši narkomanov pa tisočkrat!
- Zasvojenost je luknjasta pot, po kateri tavaš, da bi pozabil skeleče rane otroštva.

November, mesec boja proti odvisnosti od drog

PONOVNO ROJENA: "FRAJERJI SE NE DROGIRAMO!"

V romanu **PONOVNO ROJEN** avtor Tomaž GOLOB opisuje svet odvisnosti od trdih drog, v katerem je tudi sam pristal že kot tri-najstletnik. Pa tudi, kako se je poskusil po dolгих letih drogiranja, ko je skoraj propadel, rešiti iz njihovega smrtonosnega objema, najprej v Ameriki, potem pa v kumunah Skupnosti Srečanje, katere že od leta 1963 vodi don Pierino Gelmini. Izolska Matična knjižnica je za dijake srednje šole z italijanskim učnim jezikom Pietro Coppo pred kratkim pripravila srečanje s pisateljem, kateremu se je pridružila še njegova prijateljica.

Tudi ona je namreč preživela žalostno izkušnjo odvisnosti od drog in potem triletno zdravljenje v komuni. Zdaj pa je zaposlena pri *Karitas* v Portorožu kot svetovalka za starše in mladostnike, katerim skuša pomagati z razgovori in s svojim zgledom, pa še z mnogimi drugimi, bolj praktičnimi stvarmi, na primer z urejanjem dokumentov, zdravniških pregledov in podobnim. Izolskega srečanja se žal ni mogel udeležiti portoroški župnik **Franc Prelc**, ki je glava in gonilna sila preventivnega in kurativnega programa Skupnosti srečanje za Slove-nijo. Klubski prostor v

Kulturnem domu Izola so dijakinje in dijaki srednje šole, ki so prišli skupaj z nekaterimi profesoriciami in pedagoginjo, napolnili do zadnjega kotička. Tomaž in njegova prijateljica sta začela svojo iskreno in doživetvo pripoved in izmenično odgovarjala tudi na številna vprašanja zvedavih dijakov. Oglašale so se tudi učiteljice. V dobri uri so tako vsi izvedeli marsikaj o drogah, odvisnosti, o raznih testiranjih, o zdravljenju v kumunah, o tem, kako naj bi in kako naj ne reagirajo zaskrbljeni starši...

* Vsi, ki bi radi povabili Tomaža in njegovo prijateljico (v knjižnico, šolo...) - mesec boja proti drogam, prihajajoči november, je ravno pravi čas - in s tem naredili nekaj za ozaveščanje o tej problematiki, o kateri vse premalo vemo ali imamo o njej nepopolne, celo zgrešene predstave, se lahko obrnete na portoroško *Karitas*, kjer je Tanja zaposlena in se pogovorite z njo ali s kom od njenih sodelavcev (tel. 05/674-67-00). Vesela bosta vašega povabila, saj je njuna prva skrb informiranje javnosti in opozarjanje na problem odvisnosti. To pa lahko najbolje stori nekdo, ki je sam (pre)živel to izkušnjo in tudi ozdravel. Povabilu se bo z veseljem odzval tudi portoroški župnik **Franc Prelc** - če bo le utegnil.

"Mladi se začnejo drogirati, da bi se izkazali pred vrstniki, da bi bili frajerji. To pa ni pravi način vključevanja v družbo. Zafrkajte vse po vrsti in recite NE drogi! Frajer je namreč tisti, ki se ne drogira!"

Špela Pahor

Foto: Kira Zorman - vzlet

»Obleko opazimo, kadar je ženska slabo oblečena. Kadar je oblečena lepo opazimo žensko.«

• kemična čistilnica

oblačila, odeje, zavese, pregrinjala...

• šiviljska popravila

krajsanje, ožanje, menjava zadrge...

• vse za šivanje

gumbi, sukanec, elastike, zadrge...

• prodaja nogavic

MURA, *Leontis*, *ciocca*...

Ne le čistilnica

Liminjanska 78 - Športna dvorana Lucija
tel.: 05 6779-790

Jesensko sonce (Foto: A. Susman)

Filatelisti na prazniku kakija v Strunjanu

Po uspešni predstavitvi redne znamke z motivom oljke v seriji sadne vrste (če je oljčni plod sploh sadež?) na Slovenskem v Svetem Petru 18. septembra se bomo filatelisti ponovno srečali v **Strunjanu**, na prazniku kakija **7. novembra**. Turistično društvo in Krajevna skupnost Strunjan letos v svoj praznik prvič vključujeta tudi filatelistično razstavo (prikazano bo sadje na znamkah). Za to priložnost bo po dolgem času ponovno odprta pošta Strunjan, uporabili pa bodo tudi priložnostni žig. Letošnjega 19. novembra pa načrtuje Pošta Slovenije izid še ene nove serije rednih znamk in sicer obnavlja serijo Slovenija - Evropa v malem. Na eni od štirih znamk bo upodobljen ribiški čoln batana!

Mitja Jančar

Srečanje sociologov v Portorožu

Oktober je Slovensko sociološko društvo pripravilo v Portorožu srečanje, na katerem so obravnavali družbena gibanja in civilno družbo v današnjem času. Sodelovali so sociologi s Fakultete za družbene vede, Filozofske in Pedagoške fakultete, s Fakultete za humanistične študije iz Kopra, Fakultete za podiplomski humanistični študij, z Ministrstva za šolstvo, šport in znanost pa iz Socialne zbornice. Svoje raziskovalne naloge so predstavili tudi trije gimnazijci.

Obveščanje o kulturi v slovenskih javnih občilih je raziskalo, v kolikšni meri se pet slovenskih časopisov in pet televizijskih programov v Sloveniji posveča kulturi - kako so zastopane različne zvrsti kulture, ali je zastopano kulturno dogajanje v vseh krajih v Sloveniji, ali zremo tudi kaj o kulturi v drugih državah, kako je razporejeno novinarsko delo med moške in ženske idr. (Sami pa se lahko ob tem vprašamo, ali nas prispevki o kulturi sploh zanimajo ali si denimo ogledamo napovednik kulturnih prireditev, ali preberemo predstavitev knjige, ali denimo, gledamo televizijske oddaje o kulturi...)

Raziskovanje vsakdanjega življenja je zajela analizo dnevnikov znanih Slovencev, ki jih objavlja **Sobotna priloga Dela** in bi jih lahko uvrstili v višji srednji sloj; pa raziskavo življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji (nestrpnega odnosa do njih, njihovega umika iz družbe). Ena od raziskav se je lotila analize etnično mešanih družin v Istri, ki pokaže, da v slovensko italijanskem zakonu razlika v jeziku pripelje družino v dvojezičnost, medtem ko v družini, kjer je en partner Slovenec, drugi pa pripadnik naroda iz drugih republik nekdanje Jugoslavije, kulturne razlike povzročajo trenja, družina pa postane slovenska. Raziskovali so še potrošnjo ekološko pridelane hrane kot poti do zdravja in boljšega odnosa do okolja, pa opero, nogometu, zasvojenost z mamili, preučevali drogo kot element političnega razmerja, ki razkrije, da slovenska politika ni učinkovita pri omejevanju zasvojenosti od drog.

Na temo *Družbena gibanja med javnim in*

zasebnim so bile predstavljene: raziskava o vlogi slovenskih sindikatov v Sloveniji, ki pokaže, da zaradi močnih sindikatov v Sloveniji ni bilo takih trenj v času družbenih in kapitalskih sprememb kot v drugih post-komunističnih državah; raziskava o referendumu o EU in NATU, ki razkriva sedem let dolgo politično kampanjo obdelovanja državljanov, da so glasovali za vstop; raziskava o strokovnem in društvenem povezovanju

Foto: Kira Zorman

učiteljev, pa analiza vtisov tujih študentov o študiju in življenju v Sloveniji.

Tema *Civilna gibanja* je bila najbolj vroča. V prispevku o civilnem gibanju kot izobraževanju odraslih je tekla beseda o tistih, ki so dejavni v javnosti in v dobro javnosti in kako pomembno je, da znajo spreminjati življenje in ne se prilagajati danim pogojem, torej da so dejavni državljani in ne pohlevne ovce. Na Nizozemskem denimo obstajajo med vlado in dejavnimi državljani tradicionalno dogovorjene povezave. Močna je zavest, kako pomembno je za demokracijo dejavno

državljanstvo. Drugi prispevek je pojasnil razliko med gibanji in civilno družbo. Gibanje hoče zrušiti obstoječi sistem, civilna gibanja pa ga vzdržujejo, ker so dejavni državljani pripravljeni prostovoljno delovati v dobro družbe namesto tistih, ki so zato plačani, pa tega ne naredijo. Dejavni državljani v Sloveniji niso zaželeni, ker predstavljajo slabo vest oblasti. Predstavljena je bila raziskava o naraščanju izkoriščanja in brezbriznosti večine v Sloveniji, pa o posameznikih, ki se temu zoperstavijo in zmagajo le, če sledijo svoji morali in gredo čez ekonomsko odvisnost, ki predstavlja vrh, na kateri nas sistem drži v pokorščini.

Tema *Spol v družboslovnem raziskovanju* je bila posvečena vlogi ženske v naši družbi in razkrije podcenjujoč odnos do ženske od vrha do tal naše družbe.

Ob temi *Omrežja socialne opore v Sloveniji* so bile predstavljene dolgoročne raziskave o socialnem kapitalu, to je o obsegu zaupanja v družbi. Izkaže se, da smo Slovenci zelo nezaupljivi do nepoznatih ljudi, da se premalo družimo in da smo pretesno povezani z najbližjimi - s sorodniki in prijatelji. To izdaja nezaupanje do političnega sistema in neučinkovito porabo proračunsko zbranega denarja. Da je družina glavna socialna opora, dokazuje, da je naša družba v krizi. Zahodni Evropi je uspel premik od družine k državi.

Na koncu so bila predstavljena družboslovna besedila na spletu, ki jih lahko vsakdo najde, če pritisne na tipkovnico računalnika:

<http://dk.fvd.uni-lj.si/db/>

Nada Kozina

Aktivnosti upokojencev

V društvu upokojencev Piran so se dogovorili za aktivnosti od izteka tega leta. Predvideli so dvourne mesečne pohode po okolici, ki bodo imeli izhodišče pred lucijskim zdravstvenim domom. Letošnje **martinovanje, ki bo 16. novembra**, bo člane peljalo v Vipavsko dolino z vinskimi goricami in znanimi vini kjer je zibka burje. V prvi polovici decembra pripravljajo srečanje z letošnjimi jubilarji, ki bo v restavraciji na Belem Križu.

Enkrat tedensko - **ob torkih** - med 16. in 18. uro bo v prostorih piranskega **Dnevnega centra Školjka** družabno srečanje upokojencev. Program srečanj bo pester in prilagojen željam obiskovalcev. Imeli bodo literarne debatne urice, pogovore o aktualnih dogodkih, srečanja z mladimi, družabne igre, ukvarjali se bodo z ročnimi deli, reševali križanke in še kaj.

D.Š.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV PIRAN ima svoje prostore na Župančičevi 21 v Piranu.

Dragica Lapnja Kekič je tako upesnila vabilo na srečanje v Dnevni center Školjka v Piranu:

*Želja društva upokojencev se je uresničila!
Dobili smo razvedrilni prostor za vse upokojence.*

*Hvala vsem, ki so pri tem sodelovali,
nesebično pomagali. Enkrat v tedni se bomo tu dobili:*

v TOREK od 16. do 18. ure

*- včasih brali, igrali igre, križanke reševali,
o novicah in problemih pokramljali,
pa tudi z mladino srečevali.*

Povabljen bo tudi kak aktiven gost, da nam pove

kakšno novost.

*S čajem, kavico se bomo pogostili,
si dan v tednu popestrili.*

Zato vabljeni vsi upokojenci v družbo k nam,

da bo lepši jutrišnji dan.

November v Školjki:

• **4. november ob 16. uri:** POGOVORI O AKTUALNIH DOGODKIH IN PROBLEMIH

• **11. november ob 16. uri:** MEDGENE-RACJSKO srečanje

KERAMIS

*Potrebujete adaptacijo kopalnice, kuhinje, predsobe ali terase?
Rabite keramične ploščice, granitov gres ploščice, kopalniško opremo, vodovodne pipe,
straniščne pokrove, keramičarsko orodje, zaključne letve, lepila in fugirne mase?
Za vse to in veliko več po zelo ugodnih cenah pravi naslov je*

KERAMIS D.O.O.

LIMINJANSKA 111

6320 PORTORŽ

*Salon keramike tik ob Diskontu Petra
in salonu Renault v Luciji v industrijski coni.*

URNIK:

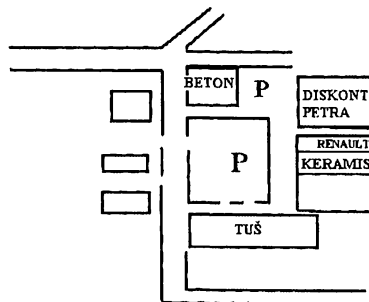
PONDELJEK-PETEK 8.00-19.00

SOBOTA 8.00-12.00

NEDELJE IN PRAZNIKI ZAPRTO

tel.: 05/6777-304, fax 05/6777-305

gsm.: 041/450-758, 040/716-840

ŠPORTNI PORTOROŽAN

Z judom proti drogi:

**Judoistom
Uspe
Drogi
Odpovedati se**

**V počastitev občinskega praznika in tedna boja proti odvisnosti
o portoroški judoisti pripravili tekmovanje za najmlajše judoiste.**

Pravzaprav to niti ni bilo tekmovanje, saj ni bilo zmagovalcev ali poražencev: bilo je bolj dvodnevno družabno srečanje. Tako so imeli glavno temo odvisnosti, na kateri so ugotavljali, kaj so droge in zakaj so škodljive, otroci pa so se spoprijeli tudi s pisanjem sloganov. Vedeli so, kaj slogan sploh je in kako se ga napiše. Nekaj jih je zelo osrečenih in zgovornih: *drogi se odpovejmo in juda se najejmo, na du se veselimo in zdravje si krepimo, naj bo judo tvoja odvisnost, rogi se ne predamo, ker judo radi imamo, judoisti - face, droga - v kovance*. Slogane so napisali na transparente in na plakate ter jih razstavili po telovadnici.

Naslednjega dne pa so se v telovadnici zbrali mladi judoisti z

Judo klub Portorož se je preselil v nove prostore in sicer v telovadnico **fitness centra v obrtni coni v Luciji**, kjer ima boljše pogoje za delo in na razpolago večje število terminov vadbe. Judo klub organizira tečaj gimnastike za najmlajše, začetni tečaj juda za otroke in tečaj samoobrambe in rekreacije za dekleta, žene in moške. **Za informacije pokličite na: 041 72 42 62.**

Jesenic, iz Ljubljane, Kopra, Izole in domačini. Tekmovali so v Sumu in judu z za mlade judoiste prirejenimi pravili. Medtem, ko so se najmlajši borili, so se njihovi starejši vrstniki preizkusili v nogometu. In (kot vedno) so dekleta zmagala!

Najmlajši judoisti rišejo po parkirišču pred dvorano na temo Mi judoisti smo frajerji.

Odgovor na krajši zapis o "balkanskem grilu" v prejšnji številki Portorožana

Gospa Lea Kalc Furlanič je zadnjič, v Portorožanu št. 9, pohvalila odstranitev dotrajanega grilla (za kar imamo sicer lep slovenski izraz - raženj). Žal pa je prezrla, da so v portoroški Restavraciji Grill v zadnjem času marsikaj izboljšali, s čemer je gostinski lokal pridobil svežino in udobnost, hkrati pa nudi pestro izbiro jedi in pijač ter, ne nazadnje, prostor za sprejem večjih skupin, napovedanih ali nenapovedanih, domačih ali tujih gostov.

Gostinec mora nuditi, kar gostje povprašujejo. Prav pa je, da ponuja (predvsem tujcem) izvirne, domače jedi in pijače. Pa smo tam! Gospod **Kristjan**, tako je ime gostincu, ki vodi Restavracijo Grill, je postavil nov raženj, čemur se ni mogel odreči zaradi svojih "balkanskih korenin in duha!" In kaj zato, če ima kdo kroenine na Balkanu? Je v tem kaj negativnega? Kot so nekateri z iberskega ali istrskega polotoka, so drugi z Balkana, pa zato niso nič boljši, pa tudi slabši ne!

Ponudba čevapčičev in pleskavic sredi Portoroža sicer ni slovenska ponudba, zgotovo pa prispeva k popestitvi ponudbe, ob številnih ribjih in drugih jedeh, ki jih ponujajo v Restavraciji Grill. Bil pa bi čas in bilo bi prav, da bi se ljudje, ko govorijo in razmišljajo o Balkanu, otresli predsodkov! Balkan in balkanski narodi, katerikoli že so, imajo dobre in slabe lastnosti, tako kot vsi - tudi, ne nazadnje -, slovenski narod.

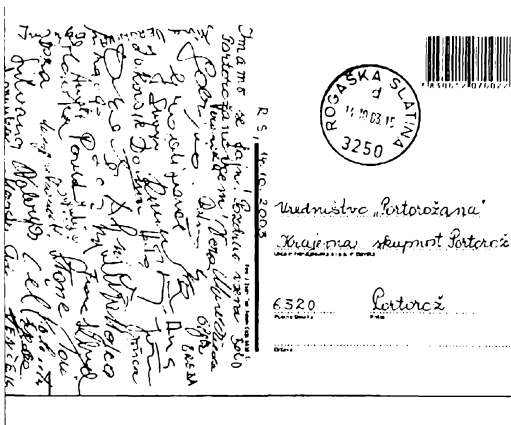
In čisto za zaključek: kakšne korenine imajo pizze, ki nam jih gostinci ponujajo domala za vsakim vogalom? Balkanskih ne, pač pa apeninske. In mnogi jih obožujemo, drugi pa imajo radi čevapčiče, tretji kaj drugega. In prav je tako.

Dragica Mekš

Pozdravi z Rogaške

Iz Rogaške Slatine nam je poslalo razglednico s pozdravi 49 udeležencev sedemdnednega letovanja, ki ga je od 11. do 18. oktobra organiziralo **Društvo invalidov občine Piran**.

Počitnice so dopoldan preživljali v bazenih, popoldne pa na izletih po bližnji okolici; smeha in dobre volje je bilo ves čas dovolj. Če so na kartici, ki so nam jo poslali, podpisani vsi počitničarji, nismo uspeli prešteti. To prepuščamo bralcem!

ŠPORTNI PORTOROŽAN

Uspešen mednarodni nastop Jasmina Bečiroviča

Portoroški tekmovalec v tajskem boksu Jasmin Bečirovič je uspešno nastopil na odprtem prvenstvu Zagreba. V finalnem obračunu supertežke kategorije (nad 91 kg) je premagal Hrvata Nedžada Hadžića. Na tekmovalstvu je nastopilo 27 tekmovalcev iz Hrvaške in Slovenije, Jasmin pa je bil edini primorski udeleženec.

»Glede na kronično pomanjkanje bojev v kategoriji nad 91 kilogramov, sem z zagrebško zmago zelo zadovoljen. Deset kilogramov težjega in deset centimetrov višjega nasprotnika sem premagal s tehničnim knock outom v drugi rundi. Do konca leta me čakata še dva pomembna nastopa: 6.decembra bom v Novem mestu nastopil v dvoboju Slovenija-Hrvaška, 18.decembra pa še v Kutini na odprtem prvenstvu Hrvaške.« je povedal Bečirovič.

Člani portoroškega **Tiger Boxing Cluba** – med njimi je veliko mladih – trenutno vadijo v prostorih **Planet Gyma v Izoli**. V svoje vrste bi radi privabili še več mladih z vse obale.

Andrej Žnidarčič

UNID d.o.o. Piran

- mladinski servis
- Internet storitve, web design

Župančičeva 14, 6330 Piran

tel./fax 05 / 673-15-21

Obala 55, 6320 Portorož

tel./fax 05 / 674-70-18

<http://www.klub-mp.si>

Email: servis@klub-mp.si

Portorož - Obala 14B, tel. 05/674-41-49
v centru Portoroža nasproti starega hotela Palace

Menjalnica

ODPRTO VSAK DAN OD 08. DO 19.
NEDELJA OD 08. DO 19.

JAVNO VPRAŠANJE GLASBENIKOM GLASBA, KAKRŠNO MORAMO POSLUŠATI

(Replika na članek NAZAJ V ŠOLO ali Gavioli na Tartinijev trgu, Portorožan sept 2003)

Pisanje v Portorožanu (v katerega pišem tudi sama) izpod peresa gospe Nade Kozina redno prebiram z velikim zanimanjem. Četudi se z njenimi stališči večkrat ne strinjam, si moram vedno znova priznati, da je njeno pisanje izrednega pomena za vse nas. Zakaj? Preprosto zato, ker ničkolikokrat piše o zadevah, katere mnogi niti ne zaznavamo, so pa precej pomembne za naše kraje in ljudi, ali pa se loti pisanja o nečem, o čemer si mnogi ne bi drznili.

Glede njenega pisanja o glasbeni prireditvi ob pričetku letošnjega šolskega leta (12. septembra 2003), ki ga je pripravil piranski študentski klub, pa želim bralcem posredovati svoje mnenje, hkrati pa postavljam javno vprašanje glasbenikom z upanjem, da se bodo oglasili in povedali svoje.

Glasba, kakršno moramo poslušati danes, je odločno preglasna – izjema so klasični koncerti, etno in glasba na pihala. Toda – za koga je glasba preglasna? Za ljudi, ki so že zdavnaj zapustili šolske klopi, zagotovo. To je obenem generacija, ki je mladostnim letom "ušla" ravno, ko se je prvi val visokodoneče glasbe pričel. Kakšno glasbo pa radi poslušajo današnji mladi? Glasno, preglasno (?) – vsaj za naša ušesa. Gotovo je tako, čeprav poznam tudi mlade ljudi, ki jim preglasna zabavna glasba ni všeč. Ali so bili mladi poslušalci zadovoljni z glasnostjo glasbe na septembrskem koncertu na Tartinijevem trgu prav tako ne vem. Na grobo pa verjetno lahko ocenimo, da je takšna glasba mladim "kar v redu." V primeru glasbene prireditve v čast začetka pouka si torej mladina odnosa do šole in življenja NE oblikuje po vzoru odraslih, kot trdi N.K. Sama menim, da naj mladi poslušajo glasbo, kakršna jim je všeč! Za odnos do šole pa si moramo priznati, da ga imajo današnji mladi ljudje prav takšnega kot smo ga imeli mi, njihovi starši, ko smo bili v njihovih letih! Glede na življenjsko nujno po študiju si upam trditi, da imajo mladi danes še celo bolj odgovoren odnos do šole kot prejšnje generacije.

V katerem grmu torej tiči zajec? Da bi bralci boljše razumeli moje oglašanje, naj opišem še glasbeni dogodek julija letos v portoroškem Kulturno-kongresnem centru Avditorij. Več kot tisoč nas je prišlo poslušati gospe **Esmo Redžepovo**, nesporno evropsko kraljico romske glasbe. Za romsko glasbo pričakujemo uživanje ob zvokih violine, harmonike... in toplih, žametnih glasovih. Pa ni bilo tako. **Esma Redžepova** ima še vedno lep glas, odlične violiniste in harmonikarje, ki pa nam jih je uspelo slišati le, ko je veter zapihal v našo smer! Obupno in nezaslišano! Ljudje so odhajali, nekateri so mešalce glasbe prosili, naj zmanjšajo jakost zvočnikov. Za nekaj časa so jih uslišali, potem pa zopet bobnenje in hreščanje. Podobno se dogaja na glasbenih prireditvah v poletnem času v Piranu in seveda v turističnem Portorožu. Na to dogajanje opozarjamo krajani in turisti. Brez uspeha. **Zatorej postavljam javno vprašanje glasbenikom:**

Zakaj mora biti glasba, ki jo igrajo, tako zelo glasna, da jo moramo poslušati po vsem Piranu, Portorožu, povsod – tudi tisti, ki si je ne želijo (želimo) poslušati? Zakaj glasnost glasbe ni prilagojena tako, da se sliši le na prizorišču, kjer se izvaja, za občinstvo, ki si jo želi poslušati? Pa še to, spoštovani glasbeniki: verjemite, da se glasba boljše sliši, če ni preglasna!

Dragica Mekiš

Odmev na komentar NAZAJ V ŠOLO ali Gavioli na Tartinijevem trgu (Portorožan št. 9)

V prejšnjem Portorožanu se je avtorica komentarja Nazaj v šolo ali Gavioli na Tartinijevem trgu, Nada Kozina, med drugim spraševala ali hrupni koncert, kakršen je bil 12. septembra letos, sodi v Piran. V nadaljevanju pravi, citiramo: »A občina ga je (koncert-op.ured.) dovolila. Ali se piranski meščani strinjajo s tako odločitvijo? Ne vemo, ker molčijo. Ali to pomeni, da sprejemajo take zabave? Ali jih le vdano sprejemajo?« Po objavi se je v imenu prebivalcev, ki živijo v območju Tartinijevega trga, oglasila gospa, ki je odločno zanimala, da bi Pirančani molčali. Kot dokaz je prinesla peticijo – podpisalo jo je 25 piranskih družin (imena so shranjena v uradništvu) -, s katero protestirajo zaradi hrupa v gostišču Žizola in so jo poslali: Inšpektoratu za okolje in prostor v Kopru, županji občine Piran, Policijski postaji Piran, Uradu za gospodarske dejavnosti in turizem pri Občini Piran ter Krajevni skupnosti Piran.

Rezultat njihovega protesta? Edini jim je odgovoril komandir Policijske postaje Piran, gospod Silvana Černaca, ki v zvezi s konkretnimi pritožbami meščanov nad hrupom v gostinskem lokalu Žizola, v dopisu navaja ukrepe policije in predlaga nadaljnje možnosti ukrepanja v primeru ponavljajočih se kršitev. (Citat iz dopisa policije: ... Vas obveščamo, da smo policisti Policijske postaje Piran v času od 10.05.2003 do 22.08.2003 od občanov Pirana prejeli večje število obvestil, kjer so zahtevali interveriranje policije in v navedenem lokalu zaradi hrupa ali prekoračitve obratovalnega časa. Na vse zahteve so bili napoteni policisti, ki so v šestih primerih ugotovili kršitev dovoljenega obratovalnega časa (to je po 24.00 uri), zato so v vseh navedenih primerih napisali poročilo o prekršku tržnemu inšpektoratu zaradi kršitve določil Zakona o gostinstvu. V dveh primerih pa smo podali tudi predlog za uvedbo postopka o prekršku zaradi kršitve določil Uredbe o hrupu v naravnem in življenjskem okolju. Glede na Vaše zahteve smo prepričani, da je bilo kršitev, povezanih s prekomernim hrupom bistveno več, vendar zaradi pomanjkanja dokazov v ostalih primerih nismo mogli represivno ukrepati.)

Podpisnike peticije nato napoti, da se obrnejo na Inšpektorat za okolje in prostor in na lokalno skupnost, to je Občino Piran, ki lahko »poda predlog na tržno inšpekcijo za začasno ali trajno prepoved opravljanja gostinske dejavnosti. V primeru, da gostinec nima dovoljenja o izpolnjevanju določenih pogojev za opravljanje svoje dejavnosti pa mu lahko tržni inšpektor zaseže tudi delovne priprave in izda odločbo s katero opravljanje dejavnosti prepove.«

Za ukrepanje oziroma za rešitev problematike sta torej pristojna lokalna skupnost in tržni inšpektorat.

Meščani ne molčijo, a vprašanje je, če so uslišani.

Uredništvo

LUMA ŠPORT

TRGOVINA in SERVIS KOLES
Rog, Univega, Fokus
PORTOROŽ-LUCIJA, Obala 127
v križišču

URNIK: vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19.
sobota od 9. do 12.

Tel.: 05 677 10 70
e-mail: lucmag@siol.net

TANGICE, GOLI TREBUŠKI IN ŠE KAJ

Modne zapovedi že nekaj časa narekujejo tudi gole trebuške in – kot piko na i – vidni zgornji del spodnjih hlačk (obvezno tangic), nad zaželeno strganimi (beri sceftranimi) kavbojkami - ob vsakem letnem času. Mladost je norost in tako so mnoge medijske zvezdnice vzornice mladim, ki z veseljem prevzamejo vsako svežo modno muho enodnevnico. Tovrstna modna zapoved je, priznam, privlačna in estetska, še posebej, če so telesne mere mladenk idealne.

Mlade danes, bolj kot kadarkoli v zgodovini, podučujemo in vzgajamo o zdravem načinu življenja in škodljivosti različnih razvad. Koliko pa vedo o morebitnih posledicah takšnega pomanjkljivega oblačenja v hladnih dneh?

Za začetek se ozirimo na izkušnje in mod-

rosti naših babic in prababic. Sama se še živo spominjam, kako me je v nežnih letih opozarjala, da mora biti pas okoli trebuha in ledvic vedno topel, kar vedno velja tudi za stopala. V hladnih dneh so naše babice nosile t.i. »pumparice« ali »budante«, to je bilo do nadkolen segajoče spodnje perilo in so jih ženske nosile pod takratnimi dolgimi krili, vse je bilo v funkciji ohranjanja toplote tega dela telesa, ki se jim je zdel izredno pomemben za zdravje. Lahko bi naštel več razlogov:

- Če je predel okoli ledvic hladen, dlje časa podhlajen, lahko pride do *vnetja sečil* ali celo

trajnih okvar ledvic,

- v primeru razgaljenosti in ohlajenosti trebušnega predela pa lahko staknemo tako vnetje sečil kot *rodil* (najpogosteje vnetja jajčnikov, jajcevodov ipd).

Tovrstna vnetja pa lahko potekajo celo brez večjih bolečin in težav, čez čas pa nastopijo trajne okvare in posledice za zdravje.

Nisem prepričana, da bodo posledice trenutne modne zapovedi golih trebuškov kdaj predmet znanstvene raziskave ali razprave. Vem le, da večina današnjih najstnic, pa tudi starejših, ne razume pravega pomena nošenja zimskih oblačil, primernih vremenu in zunanji temperaturi. Prav zato bi rada vzpodbudila (predvsem tiste, ki se slepo predajajo modnim trendom), da razmislijo, koliko jih lahko stane taka nepoučenost in svojeglavo sprejemanje vsega, kar jim ponuja modna industrija (ki, kot druge, hlepi predvsem po dobičku): od nedolžnih *prehladov* do resnih *dihalnih infekcij*, *trajnih okvar sečil* in posledično *trajnih okvar ledvic* (kar v skrajnosti predstavlja tudi potrebo po hemodializi), do trajnih *deformacij rodil*, kar lahko vodi do lažjih ali težjih pojavov *neplodnosti* pri ženskah v rodnem obdobju ipd.

Kaj vse to pomeni za družbo?

Še več dodatnih stroškov za zdravstvo, ki se že sedaj vrti v rdečih številkah.

In kaj pravijo v družinah?

Je res, da je vsa starodavna modrost naših prednikov zgolj neuporabna, stara šara? In ali so tisočletna spoznanja in izkušnje človeštva lahko predmet zasmehovanja vase zagledanega človeka, ki živi le za svojo zunanjo podobo?

Dejstvo je, da je danes greh biti star, večna mladost je »zakon«.

Biti po meri standardov, ki nam jih predpisujejo drugi, je smisel življenja

Živimo življenje programiranih, pravzaprav nezvesti sebi.

Valentina Klemše

Mestna knjižnica Piran organizira Odprti literarni večer Naše pesmi so naše upanje, ki bo 4. decembra t.l. ob 19. uri v Studiu Galeriji Gasspar v Piranu. S seboj prinesite literarne misli in dobro voljo.

Z jogo do boljšega počutja

Joga je tisočletja stara orientalska tehnika urjenja človekovega telesa in duha. V naši občini poteka vadba joge, prirejena za današnjega človeka, že vrsto let. Pri nas se je torej dobro uveljavila, tako da si je pridobila številne zveste privrženke (beri privrženke, kajti ženske so (še vedno) v veliki večini). Srečanja joge, ki obsegajo telesne vaje (asane), dihalne vaje (pranajama), koncentracijo, sproščanje in meditacijo potekajo pod okriljem koprškega **Društva joga v vsakdanjem življenju**. Jesensko obdobje vadenja se je začelo, vendar se mu zamudnice (-ki) lahko še pridružite. Vaje joge potekajo:

- Lucija, v prostorih vrtca Morje (Fazan-ska 3) **ob sredah od 19.30 do 21.30;**

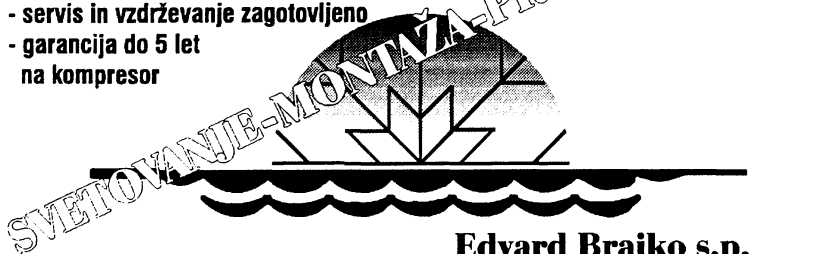
- Portorož, v telovadnici joge Hotela Rivi-
era (Obala 33) **ob ponedeljkih in petkih od 19.30 do 21.30;**

- Piran, v telovadnici Gimnazije Piran (Bolniška 11) **ob torkih od 19.30 do 21.30.**

Informacije: 041/224-281.

KLIMA NAPRAVE PANASONIC MITSUBISHI TOSHIBA

- ugodno posredovanje kreditov Banke Koper
- brezplačno svetovanje in ogled prostorov
- servis in vzdrževanje zagotovljeno
- garancija do 5 let na kompresor

INŠTALACIJE
TRAMONTAL

Edvard Brajko s.p.

Lucija

GSM: 041/628-658

PROGRAMI SVETOVANJA ZA ZDRAVJE

Delavnica ZDRAVA PREHRANA

Prehrana je tisti dejavnik, ki z vidika posameznika in naroda pomembno vpliva na zdravje. Z zdravim prehranjevanjem zdravje varujemo in sočasno preprečujemo številne dejavnike tveganja za nastanek kroničnih bolezni kot so: zvišan krvni tlak, povišan holesterol, krvni sladkor, debelost pa tudi denimo srčno-žilne bolezni, rak, sladkorna bolezen tipa II. in druge.

Raziskave so pokazale, da lahko z zdravim življenjem pomembno izboljšamo zdravje ljudi. Prav zaradi tega zdravo prehranjevanje, zdrava telesna dejavnost in izogibanje razvadam kot so kajenje, čezmerno pitje alkohola in uživanje drugih drog predstavljamo ključne korake k boljšemu zdravju Slovencev. Prehranjevalne navade vključujejo izbor in količino živil ali hrane in pogostnost ter razporejenost uživanja posameznih obrokov hrane preko dneva. Velik vpliv na to kako se prehranjujemo pa ima: izobraženost, dostopnost in cena hrane. Navade prehranjevanja Slovencev so slabe, kalorično je hrana prebogata, poraba kalorij z gibanjem premajhna. Posledica tega je, da ima le slaba tretjina Slovencev normalno telesno težo.

Pogosto začnete dan brez zajtrka?
Jeste samo enkrat do dva krat na dan?
Ste večkrat brezvoljni?
Težko zmorete vsakodnevne obremenitve?

Ste zdravstveno ogroženi?

Ste razmišljali, da se mogoče ne hranite pravilno?

Spoznajte in osvojite možnosti za boljše življenje!

Zdravstveni dom Piran vas vabi, da se vključite v program SVETOVANJA ZA

ZDRAVJE, ki v okviru delavnice ZDRAVA PREHRANA obsega pet srečanj, na katerih vas bodo seznanili z načeli zdrave prehrane, vam pomagal, da ugotovite nepravilnosti v vaši prehrani;

- in vam pokazali možnosti, kako jih popraviti.

Program se prične z uvodnim srečanjem **v četrtek, 6. novembra 2003 ob 18.00 uri** popoldan v predavalnici zdravstvene vzgoje v ZD Lucija, C. solinarjev 1. Program skupinskega dela in individualnega svetovanja bo izvajala Dragica Blatnik, dipl.m.s.

Za udeležbo v programu je potrebno pridobiti napotitev za zdravstveno vzgojne delavnice pri vašem izbranem zdravniku (program je brezplačen).

D.B.

Dodatne informacije za program Svetovanje za zdravje lahko dobite ob delovnikih v ZD Lucija po tel. 677 33 23.

NASMEJMO SE S PORTOROŽANOM

VI SPRAŠUJETE, PORTOROŽAN ODGOVARJA

Kako to, da je država piranskim ribičem namenila denarno nadomestilo za čas, ko zaradi raznih nejasnosti in nesporazumov niso lovili?

Mamica domovina je vzela v roke svinčnik in izračunala, kaj je zanje ceneje: ukvarjati se z ribiči, jim izdelati jasno zakonodajo in biti ob vsakem pomorskem incidentu na njihovi strani ali pa jih prepustiti same sebi in jim nato ponuditi skromno odškodnino; druga varianta se je izkazala za cenejšo...

Ondan ste kritizirali ministrstvo za kulturo, češ da so tam sami skupuhi. Zdaj vidite, da to ni res, saj so prispevali k obnovi piranskega obzidja! No, kaj boste pa zdaj rekli?

Rekli bomo, da taka radodarnost pri razsodnem človeku vzbuja zaskrbljenost: ali kdo z ministrstva kupuje parcelo v bližini obzidja ali pa je denar v resnici prispevalo ministrstvo za obrambo (iz razlogov, ki še niso zreli za javnost...).

Ribiško društvo Solinar je v Strunjanu priredilo tekmovanje v trnkarjenju. Ali so zmagali domačini?

Saj ni šlo za tekmovanje! To je bilo vendar čisto pravo uvajanje v nov način ribarjenja – odkar postaja jasno, da se gospodom v Ljubljani ne ljubi pričati se s Hrvati glede morskih oziroma ribolovnih površin...

Toliko nergate in kritizirate delo občinskih institucij, v tisku pa smo iz nekaterih intervjujev v času občinskega praznika izvedeli, da so ti ljudje polni ciljev in vizij ter da ljubijo izzive, ki jih motivirajo. Vam to nič ne pomeni?

Pomeni, da ob tolikih ciljih in vizijah malo prepogosto pozabljajo na sedanost...

Zelo me je razburila novica, da zaradi spremembe namembnosti vrhnjega dela garažnega objekta pri pokopališču še lep čas ne bo konec hrupa in drugih sitnosti, ki jih prinaša gradbišče. Okoliški stanovalci smo že pošteno siti stalnega zavlačevanja

gradnje! Poleg tega me razlaga o vzrokih sprememb ne prepričajo. Sporočam javnosti in občinskim institucijam, da sem silno ogorčen!

A tako, ogorčen da si...No, in...?

Nedavno smo bili priča zanimivemu pojavu: v morju, blizu obale, se je pozibavalo na stotine morskih klobukov. Ali so taki pojavi nekaj običajnega?

Kolikor vemo, so klobuki priplavali zato, ker jim je nekdo namignil, da bodo v naših vodah popolnoma varni, saj pri nas še ciplji umirajo od starosti in ne zaradi ribolova...

Sonja Požar, Lucija

Huda bolezen zahteva grenko zdravilo.

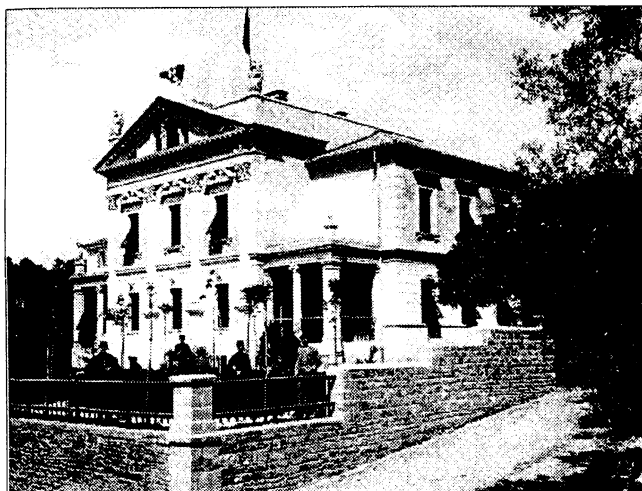
(Guy Fawkes)

Lepo pozdravljeni, Portorožanovi kvizovci in ostali bralci!

Odziv na naš (in vaš) zgodovinarski kviz, ki smo ga uvedli v prejšnji številki, je bil pozitiven. Tega smo zelo veseli. Nekateri ste takoj poklicali in nam posredovali dragocene podatke in spomine v zvezi s stavbo na sliki, ki smo jo objavili v prejšnji številki Portorožana, drugi ste si vzeli čas in pobrskali po knjigah ter našli odgovor. Vsekakor, hvala vsem!

V želji, da bi se še kdo odzval na naše prvo kvizno vprašanje, sliko objavljamo še enkrat, obenem pa še prosimo, da nam kdo od pristojnih strokovnjakov (umetnostni zgodovinar, arhitekt, ...) prijazno poda preprosto strokovno oceno, v kakšnem slogu je bila stavba zgrajena, kolikšna bi lahko bila danes njena umetniško zgodovinska vrednost ali druge zanimive podatke.

Kakor obljubljeno, smo prve tri ustrezne klice nagradili z enoletno brezplačno »naročnino« na Portorožana (nagrajenci ga bodo dobivali na dom), in sicer: gospoda **Arpida Pinterja iz Pirana**, gospoda **Giovanija Pincin iz Vinjol** in gospoda **Ivana Radoslava iz Portoroža**.

Sebastiano & Benigno, Portorož
sanatorio militare, s. d.
1914-1918

Od vojaškega sanatorija do ruševin... in modernega Portoroža

O stavbi, ki smo jo izbrali za prvo uganko, smo izvedeli naslednje:

Prvotno je bilo to avstrijsko vojaško okrevališče (na večjem formatu slike se jasno vidi napis v nemščini Militar Curhaus ter ljudi v avstrijskih vojaških uniformah). Potem se je imenovala Villa Italia.

Stavba se je nahajala v Portorožu, ob glavni cesti, na lokaciji današnjega hotela Slovenija. Desno od nje je bila ribja restavracija - Lido, naprej še potovalni urad, lekarna, papirnica, nasproti pa kavarna; za stavbo je stal t.i. slovenski dom, nad njim pa Vila Planinka, nižje ob cesti je bila Vila Riviera.

V petdesetih letih je služila za ambulanto (gospod Pincin se živo spominja, kako ga je tam sprejela sestra Nada in mu "ukazala", naj stisne pest, vendar, ker je prihajal iz hrvaške Istre in je govoril samo svoje italijansko istrsko narečje, je ni razumel).

Gospod Pinter, ki še je v Portorož priselil leta 1954, pa se spominja, da je bil v stavbi občinski urad, ki so ga kasneje preselili v neko drugo stavbo (nekam višje), v "naši" stavbi pa so uredili depandanso hotela Central (kasneje hotel Riviera, danes Morje). Poimenovali so jo Vila

Jadranka. Za goste je bila odprta le v sezoni.

Urbanistična zasnova modernega Portoroža (menda po arhitektu Mihevcu) je zahtevala, da se to stavbo zruši. To se je zgodilo v šestdesetih letih. Na njenem mestu je danes hotel Slovenija. Naj z našim skromnim prispevkom nanjo ostane vsaj ta zabeležen spomin ...

Današnje vprašanje:

Kateri kraj in katero njegovo dejavnost prikazuje spodnja slika? Se kdo spomni tistih časov?

Vljudo v vas prosimo, da nam vaše odgovore, spomine, podatke idr. sporočite na telefonsko številko **05/ 6772 047** (popoldne). Če kdo želi sodelovati in hkrati ostati anonimen, nam lahko piše na naslov uredništva (KS portorož, Obala 16, p.p. 46, 6320 Portorož), s pripisom – Za kviz.

Pripravlja:
Lea Kalc Furlanič

SOLINE pridelava soli d.o.o. - produzione sale S.r.l.

Seča 115 - Sezza 115

6320 Portorož - Portorose

V prenovljenih prostorih Beneške hiše na Tartinijevem trgu v Piranu obiščite našo trgovino "Benečanka", kjer so vam na voljo naslednji artikli:

- * **Piranska sol in tradicionalna sol** pridelani na tradicionalni način
(v platnenih vrečkah po 1000 g ali 500 g)
- * **solni cvet** (v platnenih vrečkah po 125g in 250g)
- * **sol v rinfuzi** (možen je tudi nakup večjih količin soli)
- * **vstopnice** za Krajinski park Sečoveljske soline
- * **majice z logotipom** Krajinskega parka Sečoveljske soline

Na prodajnih policah bodo kmalu tudi novi artikli pod blagovnima znamkama "SOLNCE" in "LEPA VIDA":

- * **solne kopeli**
- * **slanica**
- * **solinsko blato**

SOLINE pridelava soli d.o.o. – SOLINE produzione sale S.r.l.

Seča 115 – Sezza 115

6320 Portorož – Portorose

TLF.: 05 6721 330

FAX.: 05 6721 331

e-mail: kpss@mobitel.si

Odmev na članek Nade Kozina Onemeli Tartini (Portorožan št. 9, oktober 2003)

Prebujeni Tartini

K pisanju tega prispevka nas je članke UNESCO projektne skupine Turizem spodbudil članek ga. Nade Kozina z naslovom Onemeli Tartini. V članku ga. Kozina omenja, kako so na malce žalosten način Tartinijevo rojstvo proslavili učenci naše šole. Citirano: "Vzgojitelji so jih poslali čistiti Tartinijev trg".

Spoštovana ga. Kozina! Menimo, da bi bil violinski mojster zelo vesel, če bi lahko videl, kaj vse smo v lanskem šolskem letu počeli na naši šoli, da bi ga bolje spoznali, ga cenili. Projektna skupina si je delo zastavila tako, da je k sodelovanju pritegnila učence cele šole. V projekt so se vključili preko ostalih klubov, ki delujejo na šoli, v okviru pouka pri številnih predmetih ali pa tudi kot posamezniki, če se jim je zdela ponujena dejavnost zanimiva.

Naj Vam predstavimo nekaj dejavnosti, ki so nam popestrile delo in življenje na šoli.

- **Tartinijevi sejmi** - Člani projektne skupine smo jih organizirali v času rekreativnih

odmorov. Sestavili smo zanimive didaktične igrice, s katerimi so na zabaven način spoznavali Tartinija tudi naši najmlajši učenci.

- **Festival Turizmu pomaga lastna glava** Drznili smo se prijaviti na ta festival, ki ga organizira Turistična zveza Slovenije. Morda Vam ni znano, toda bili smo najuspešnejši v primorski regiji. Uspeh nas je popeljal tudi na državno tekmovanje, kjer smo prejeli zlato priznanje. Veliko nam pomeni. Sodelovanje na tem festivalu je zelo zahtevno. Pripraviti je potrebno raziskovalno nalogo, razstavi prostor in odrsko predstavitev.

- **Čistilna akcija na Tartinijevem** - trgu Izvedli smo jo v okviru interdisciplinarnih dni, ki so potekali na šoli v okviru dneva zdravja in dneva Zemlje pod naslovom Zdravje in okolje. Projektna skupina Turizem je tudi tedaj skušala delovati v sklopu svoje teme - torej Tartini. Zato smo očistili Tartinijev trg. Za izpeljavo te akcije smo se povezali s podjetjem Okolje. Zelo smo jim hvaležni, da so nam pomagali.

- **Pozdrav iz Pirana** - Tartinijevega mesta Za obiskovalce Pirana smo oblikovali malce drugačno razglednico - pismo. Da bi lahko natisnili to pismo, smo se prijavili na občinski razpis za financiranje družbenih dejavnosti.

Občina Piran je projekt sprejela v financiranje.

- **Sodelovanje z italijansko skupnostjo** Vključiti smo se želeli v program vsakoletnih prireditev, ki jih organizirajo ob praznovanju obletnice rojstva Tartinija, zato smo jim pisali. Prijazno so nas povabili. Predstavili smo naš razstaveni prostor, s katerim smo sodelovali tudi na festivalu.

- **Vodiči po Piranu** - Tartinijevemu mestu Kar nekajkrat smo bili v tej vlogi obiskovalcem naše šole (udeležencem Cankarjevega tekmovanja, mednarodnega srečanja Zdravih šol).

- **Radijska oddaja Nedelja z mladimi** - Za naš projekt so izvedli na radiu Koper. Predstavili smo ga v omenjeni oddaji. Notica v časniku Delo pa je našo čistilno akcijo predstavila v drugačni luči, kot ste jo videli Vi.

- **Zaključna prireditev**: Lepo je biti doma v Piranu - Tartinijevemu mestu Organizirali smo jo ob koncu šolskega leta. Izvedena je bila v obliki kviza. Preko vseh navedenih dejavnosti so si učenci na zanimiv način širili znanje o Tartiniju. Proti koncu šol. leta smo izvedli razredne kvize. Tri najboljše ekipe so se nato pomerile še na zaključnem kvizu. Vse ekipe so bile za sodelovanje nagrajene. Sponzor nagrad je bilo podjetje Mehano iz Izole.

- **Vključevanje v UNESCO projekte** - V zadnjih 10 letih je naša projektna skupina pomembna soustvarjalka mednarodnega UNESCO tabora Korenine in krila, na katerem se srečujejo mladi (in njihovi mentorji) iz različnih držav. Na teh taborih, ki v septembru potekajo na OŠ Cirila Kosmača Piran, smo ne le nosilci ene od 5 tem, pač pa za udeležence pripravljamo tudi predstavitve našega mesta in našega Tartinija. Na ta način se vključujemo tudi v državni UNESCO projekt Dediščina v rokah mladih - mladi posvojijo spomenik.

- **Pred kratkim je našo šolo obiskala gospa Viviane Reding**, evropska komisarka za izobraževanje in kulturo, ki je tudi doživela delček našega ustvarjanja, povezanega s Tartinijem.

Spoštovana ga. Kozina! Na naši šoli bi naš slavn violinist res onemel. Morda ste tudi Vi? Nikar ne porecite, da se nismo trudili seznaniti tudi širše javnosti z našim delom. Žal ste

si Vi ustvarili svoje mnenje, mnogim pa se tovrstno delo zdi nepomembno. Na zaključno prireditev je od zunanjih povabljenec prišel le predsednik Krajevne skupnosti Piran. Pisno nas je o svoji službeni zadržanosti seznanila le ga. županja.

Pogosto si želimo več stika s krajani in mediji, a nikogar ne bomo silili, da sodeluje z nami. Vendar pa se nam ne zdi potrebno, da se mladim (in odraslim, ki z njimi delajo) jemlje voljo in željo do tovrstnega dela. Vse prepogosto namreč poslušamo, da je "današnja mladina" zainteresirana le zase in da povzroča v mestu samo škodo. Mi vemo, da to ne drži (oz. da drži zgolj za majhen del mladih). Kaj pa Vi?

Člani projektne skupine Turizem na OŠ Cirila Kosmača Piran

Nika Bartole, Maša Širca, Dajana Janjantovič, Brina Šuligoj, Sabrina Pavlin, Ana Pribac, Špela Bobič, Luka Azinovič

Mentorici projektne skupine Andreja Fabbro, Sonja Požar

K pismu iz piranske osnovne šole

Lepo je, da ste dejavni in zelo bi bila vesela, če bi iz vašega dolgega pisma lahko uganila svojo zmoto. Pa vendar iz seznama akcij nisem razbrala besede o poslušanju Tartinijeve glasbe.

Nada Kozina, članica uredniškega odbora

Še o zgoščenkah s Tartinijevo glasbo (Kratko pojasnilo k članku Onemeli Tartini, objavljenem v prejšnji številki Portorožana)

Adriana je skrbnica Tartinijeve sobe v Tartinijevi rojstni hiši v Piranu. Že tri leta sprejema goste, jim razkazuje razstavljene predmete in pripoveduje o velikem glasbeniku ob spremljavi njegove glasbe. Tisti dan, ko je Natalija Planinc iskala zgoščenko s Tartinijevo glasbo po Piranu, je postalo jasno, da je bila naprodaj samo v Tartinijevi spominski sobi! Ali se motimo?

Uredništvo